

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

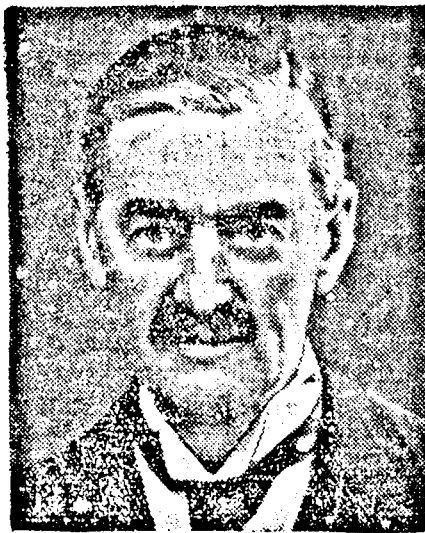
Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Arad Közlöny, Inreg. în Reg. Publ. Perioadice sub No. 104-1938, Trif. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 191.

1939. augusztus 25., péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

CHAMBERLAIN

Chamberlain és Halifax:

„Anglia kitart barátai mellett”

Megkapta az angol kormány a kivételes felhatalmazást

HALIFAX LORD

A német-ország támadást-kizáró egyezmény ünnepélyes aláírása után Ribbentrop hazarepült — Kilátások Japán bevonására a német-szovjet új egyezménybe — Rendkívüli óvintézkedések Angliában, Franciaországban és Lengyelországban

Förster lett Danzig új államfője

A nagyhorderejű események sodrában, amelyek az elmúlt napon egyre feszültebb figyelemre készítették a civilizált világ népeit, kiemelkedő mozzanatokként a német-szovjet támadást-kizáró egyezmény aláírása, szövegének nyilvánosságra hozása, Chamberlain és Halifax lord beszéde, Roosevelt egyéni béke-akciója, Danzig szabadállam német államfőjének dicső szerű proklamálása, továbbá a világvárosok hadikészületbe helyezésének tényei szerepelnek. Az angol kormányfő felhatalmazásai és ezt követően a kivételes angol kormányfelhatalmazás megszavazása, továbbá a demokráta frontvonalak gyorsított katonai intézkedései, mind olyan megnyilatkozások, amelyek arra vallanak, hogy ugy Anglia, mint Franciaország kitart a fegyvel állam önállóságának védelme mellett és állani kívánja további kötelezettség-vállalásait is. Mindez azonban nem jelenti azt, mintha Európát menthetetlenül sodornák a fegyveres összecsapások felé az események. „Nincsenek ma sem kérdések, amiket tárgyalások útján meg ne lehetne oldani” — jelentette ki ismételtén az angol kormány elnöke és ennek a kijelentésnek Lipót belga király, továbbá az osztrák államcsúszásba tömörült államok drámái béke-nyilatkozatai adnak messzhangzó kíséretet. XII. Pius pápa béke-szózata, melyben az emberiség lelkiismeretét oly megdöbbentő erejű örök igazságok felidézéseivel rázza fel, történelmi súlyú, krisztusi nemességű egyházi felelősségi cselekedet volt és hatása el nem maradhat a nagypolitikai események kifejlésében. Az olasz diplomácia szintén a béke szolgálatában tesz nagyjelentőségű erőfeszítéseket és remélhető, hogy mindezek a világpolitikai megnyilatkozások vasárnapig, a tannenbergi Hitler-beszédig, kellő realitással tisztítják meg a túlfeszült európai horizontot, a most még vésszesen gomolygó viharfelhőktől.

Jelentéseinket, a világpolitika csütörtöki napjának eseményeiről, az alábbiakban csoportosítottuk:

I.

Anglia nem hátrál!

Chamberlain nagy beszéde az alsóház csütörtök délutáni ülésén

London, Már a korai délelőtti óráktól kezdve gyülekeztek az angol képviselők és a parlament tagjai a Westminster palotában a délután 3 órakor kezdődő alsóházi ülésre. Mindenki tudta, hogy az ülés megnyitása után Chamberlain miniszterelnök a parlament elé terjeszti a kormány adandó felhatalmazásról szóló törvényjavaslatot. Hír szerint a vita feletti szavazásnál meg fogják rövidíteni a rendes parlamenti eljárást, hogy a kormány haladéktalanul megtehesse azokat az intézkedéseket, amelyeknek végrehajtását lónak látja a nemzet védelme szempontjából. Hír szerint a törvényjavaslat az angol királyt olyan hatalommal ruházza fel, amelynek értelmében

ben a korona miniszterelnök előzetes értesítése nélkül is rendelkezéseket és intézkedéseket hozhat az ország védelme érdekében. Ezeket a törvényjavaslatokat a parlament azonnal le fogja tárgyalni és még az ülésen elfogadja.

Chamberlain miniszterelnök az alsóház mai ülésén a felhatalmazási javaslat során kijelentette, hogy az állam háborus veszélyben van és a súlyos helyzet miatt vált szükségessé az új drágói szigorúságú intézkedések életbeléptetése. Az alsóház ülését megelőzően a minisztertanács több mint félórás ülést tartott és azután Chamberlain tájékoztatta a királyt a helyzetről.

Chamberlain: „Nincs olyan kérdés, amit ne lehetne békes tárgyalások útján megoldani!”

Londonból jelentik: Az alsóház mai ülése pontban három órakor vette kezdetét. Chamberlain miniszterelnök megnyitó beszédében bejelentette, hogy a változott politikai helyzetre való tekintettel szükség van védelmi rendeletet terjeszt a törvényhozás két háza elé és azokat el is fogadhatja. Ezután került sor a miniszterelnök nagyjelentőségű nyilatkozatára.

Beszédét az angol miniszterelnök azzal kezdte, hogy június 31-iki beszédében leszögezté:

nincs olyan kérdés, amit ne lehetne békes tárgyalások útján megoldani. Most azonban ki kell jelen-

tenie, hogy semmi jel nem mutat arra, hogy akció megindítására.

Ellenkezőleg, a helyzet rosszabbodása következtében a háború küszöbén állunk. Németország heves hadjárata Lengyelország ellen, feltételek nélküli visszautasítását jelenti az esetleges tárgyalásoknak. Németország a danzigi kérdést egybekötötte a folyosó kérdéssel és lengyelországi német állampolgárok állítólagos üldözése miatt támadja Lengyelországot. Megemlékezett a miniszterelnök arról, hogy a lengyel állam önállóságát érzi veszélyben forogni. Lengyelország

mindig és most is késznek mutatkozott megvitatni a helyzetet, de csak abban az esetben, ha nem történik erőszak, vagy valamilyen erőszakos cselekedet.

A lengyelek bizalmát azonban helyre kell állítani, hogy biztosak legyenek abban, hogy később is tiszteletben tartják megállapodásukat.

— Németország — mondotta a miniszterelnök — teljes háborus készültségben van. Eppen ezért az angol kormány elérkezettnek látja az időt, hogy jóvá hagyassa az angol nép érdekében készített védelmi rendeleteket.

Beszédének további részében Chamberlain kitért a most megkötött német-ország egyezményre is.

— Nem akarom eltitkolni — mondotta — hogy a megkötött szerződés híre meglepetésként ért az angol kormányt. Katonai bizottságaink Moszkvában tárgyaltak, amikor lecsapott ez a „bomba”.

Tagadta a miniszterelnök, mintha az egyes államoknak adott szavatosságot attól tette volna függővé az angol kormány, hogy ha az angol-francia-ország megegyezés bekövetkezik, majd így folytatja beszédét:

— Hogyan léphetne vissza az angol kormány olyan kötelezettség gyakorlásához, amit számtalan esetben leszögeztett?

Anglia Lengyelországgal és más országokkal szemben, akikért szavatosságot vállalt, minden kötelezettségét teljesíti. Ezért van szükség a megelőzően hozott védelmi rendeletekre.

Nem fenyegetésnek szánja ezt a kormány.

Elmondotta a miniszterelnök, hogy Hitlerhez intézett üzenetével elejét akarta venni az eseményeknek, most azonban Anglia minden rendelkezésére álló eszközt igénybevéve, megteszi a szükséges lépéseket.

— Lengyelország és Németország között — folytatta beszédét Chamberlain — közvetlen tárgyalásra csak abban az esetben kerülhet sor, ha fegyverszünetet köt a két állam de mindenteljesen sajtótámadást is abbahagy Németország. Anglia nemzeti érdekek miatt más állam elpusztítását nem tűrheti, hogy Lengyelország a Németország által an-

nak idején ajánlott pontokat elutasította, nem terhelte Angliát felelősséggel. Anglia a szavatosságot akkor vállalta, amikor már Lengyelország elűtött tagadó választ.

— Józán ésszel felül kell kerekedni a helyzeten: ez az angol kormány véleménye, ami azt hiszem, tükrözi a francia kormány vélekedését is.

Beszédének további során a miniszterelnök utalt Halifax külügyminiszter június 29-én elmondott rádióbeszédére, amelyben az angol kormány már leszögezte véleményét az európai kérdésekről.

Chamberlain beszéde után az alsóházban Arthur Greenwood szólt fel, aki megállapította, hogy a munkások milliói ugyanúgy gondolkoznak, mint a miniszterelnök. Kérte a kormányt, tegyen meg mindent arra az esetre, ha mégis bekövetkezne a katasztrófa, ne lehessen Angliát felelősségre vonni. Annibal Sinclair, a szabadelvű ellenzék vezére biztosra veszi,

hogy a miniszterelnök mindent megtesz a béke megmentése érdekében. Utolsónak szólalt fel Eden, aki hangoztatta, hogy az egész veszély abban áll, hogy a német nép azt hiszi, hogy német—lengyel összetűzés esetén az angol és a francia birodalom hadserege nem száll szembe a németekkel. Kijelentem, mondotta Eden emelt hangon, hogy aki ezt hiszi Németországban, a történelem legsúlyosabb tévedésének áldozata lesz.

A felszólalások elhangzása után az angol parlament mindkét háza

457 szavazattal 4 ellen megszavazta a kormány-nak adandó kivételes felhatalmazásról szóló törvényjavaslatot. Ennek értelmében a kormány szükségrendeleteket adhat ki és minden intézkedést megtehet, amelyek az ország védelmét és egy háború sikeres levezetését célozzák.

II.

Az új német—szovjet együttműködés

A német—orosz támadást-kizáró szerződés szövege

Moszkva. RIBBENTROP német külügyminiszter szerdán este tíz órakor a tárgyalások folytatására újból megjelent a Kremlben. A tárgyalások a német—orosz megnehtámadási szerződés végleges szövegének megállapításával és a szerződés aláírásával végződtek. A szerződés aláírásánál Sztalin is jelen volt.

A német—orosz megnehtámadási szerződés szövege a következő:

A német birodalmi kormány és a szovjet köztársaságok uniójának-kormányja attól a kívánságtól vezéreltetve, hogy a béke ügyét Németország és a szovjetköztársaságok uniója között biztosítsák s kiindulva az 1926. áprilisában Németország és a szovjetunió köztársasága között létrejött személynél szerződésből, a következő megállapodásra jutottak:

1. A két szerződő fél kötelezi magát, hogy tartózkodik akár egymagában, akár más hatalommal együtt minden erőszakos cselekménytől, minden támadó cselekménytől, vagy támadástól egymás ellen.

2. Amennyiben a szerződő felek egyike harmadik hatalom részéről háborús cselekmény tárgya lenne, a másik szerződő fél semmilyen

formában nem támogatja a harmadik hatalmat.

3. A két szerződő fél kormányja a jövőben állandó tanácskozással érintkezésben marad egymással.

4. A két szerződő fél közül egyik sem vesz részt oly hatalmi csoportosulásban amely közvetlenül, vagy közvetve a másik ellen irányul.

5. Amennyiben a szerződő felek között egy, vagy más kérdésben vita merülne fel, a két fél kizárólag békes eszmecsere, vagy szükség esetén döntőbírótság útján fogja azt elintézni.

6. A jelen szerződés tíz évre szól, azzal a feltétellel, hogy amennyiben a szerződő felek egyike sem mondja azt fel a lejárat előtt egy esztendővel, a szerződés további öt évre meghosszabbítottnak tekintendő.

7. A jelen szerződést lehetőleg rövid időn belül jóvá kell hagyni. Az okmányok készítése Berlinben történik meg. A szerződés az aláírástól kezdve azonnal életbelép.

Kiállított két példányban, német és orosz nyelven.

Moszkva, 1939. augusztus 23-án.

Ribbentrop moszkvai nyilatkozata Japánról és a német—orosz érdekközösségről

Moszkva. Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter csütörtökön délután 1 óra 20 perc kor repülőgépen elutazott az orosz fővárosból Németország felé. Bucsuztatásánál orosz részről Potemkin, a külügyi népbiztos első helyettese és azoknak az előkelőségeknek legnagyobb része vett részt, akik a külügyminisztert szerdai megérkezésekor üdvözölték. A német nagy követség egész személyzete Schulenberg gróf moszkvai német nagykövettel az élen kivonult a külügyminiszter elutazásához. Ott volt a bucsuzók között Rosso moszkvai olasz nagykövet is.

Ribbentrop külügyminiszter elutazása előtt a támadást kizáró egyezmény létrejveteléről a sajtó számára a következőket jelentette ki:

— Németországnak és Oroszországnak mindig rosszul ment a sorsuk, ha szemben

állottak egymással, de mindig jól ment, ha barátságban voltak egymással. Tegnap sors döntő napja volt mindkét népnek. A vezér és Sztalin a barátság mellett döntöttek. A megnehtámadási szerződés, amelyet Molotov urral aláírtunk, szilárd és megingathatatlan alap arra, hogy a két nép ezentúl együtt működjék. Megkísérelték Németország bekerítését és ebből jött létre a német—orosz megértés.

Arra a kérdésre, hogy vajon az egyezmény milyen hatást tesz Japánra, Ribbentrop a következőket mondotta:

— Meggyőződésem, hogy ez a szerződés úgy az orosz—japán kapcsolatokban, mint a japán—német barátság tekintetében is jó hatással lesz.

Ribbentrop Moszkvából Berlinbe érkezett

Moszkvai jelentés hangsúlyozza, hogy a német—szovjetorosz támadást kizáró egyezmény aláírásakor szovjetorosz részről résztvettek Sztalin és Molotov, míg német részről Ribbentrop és a német küldöttség tagjai.

Ribbentrop éjtel este órákora jelentette Hitler kancellárnak a szerződés megkötését. A német külügyminiszter csütörtökön délután egy órakor repülőgépen Obersalzbergbe utazott, hogy Hitler

kancellárnak személyesen tegyen jelentést a szerződés aláírásáról.

Csütörtökön este Ribbentrop külügyminiszter és kísérete a Grenzmark nevű különrepülőgépen Moszkvából Königsbergbe érkezett. Innen délután 5 órakor tovább utazott, hogy sikeres utjáról számoljon Hitlernek. Ribbentrop éjtelkor megérkezett a temmelhető repülőtérré. Hitler ugyancsak Berlinbe érkezett.

III.

A világsajtó a moszkvai támadást-kizáró egyezményről

Páris: A csütörtökön reggel megjelent francia lapok bejelentik, hogy a német—szovjet egyezmény aláírását Párisban a késő éjszakai órákban vették tudomásul. A Petit Journal ez-

zel kapcsolatban azt írja, hogy ámulás történt, ez azonban a békefrontot semmiben sem fogja érinteni. Rendkívül jellemző — írja a lap —, hogy most, amikor az előkészületek meggyorsultak, Olaszországban semmi sem történik és

GYENGE

vérzegény, Bazedovo, asztmás, rosszul evő gyerekek, állandó orvosi felügyelet mellett ovodába, iskolába járhatnak.

PREDEAL-ON,

Dr. Rotzinger „Beivedere” gyermekpenzión (1100 m. magas, egész évben nyitva).

Mérsékelt árak. Információk, prospekus fenti címen kérhető, vagy telefon: București 4.17-13, vagy Predeal: 20.

semmit sem lehet hallani csapatmozdulatokról.

Az Excelsior jelent: A moszkvai paktum kinyitotta a világ szemét s a világhatalmak átcsoportosulása is megtörtént. Anglia és Franciaország katonai előkészületei méltó választ fognak jelenteni. A két nemzet tudatában van a veszedelemnek és készen áll a szenvedésre és az áldozathozatalra. Soha nagyobb nyugalom, egyetértés és elhatározottság nem uralkodott a két nép fölött, de soha nem is volt ennyire felfegyverkezve. Lengyelország hasonló példával szolgál.

A Petit Parisien így ír: Franciaország lakosságát lelkileg is elő kell készíteni és ez három jelszó uralkodjon: szilárdság, hűség és elhatározottság.

A Populaireban Leon Blumtól cikk jelent meg a következő tartalommal: A német—orosz egyezmény aláírása következtében előállott helyzetben a legnagyobb odaadással kell a kormányt támogatni. (Rador.)

Berlin: A megnehtámadási szerződés aláírása német hivatalos körökben a legnagyobb örömet váltotta ki és kijelentik, hogy az egyezmény saját maga helyett beszél. Politikai körökben rámutatnak az egyezmény szakaszainak fontosságára, amely megszünteti a kommunistaellenes szövetséget és Szovjetország kötelezettségvállalását a népszövetségi alapokmányból kifolyólag.

Olyan hírek kerültek forgalomba, hogy Ribbentrop értésére adta a japán nagykövetnek, miszerint Japán is hasonló egyezményt köthet a Szovjettel.

Varsó: A német—orosz egyezmény aláírásának hírére a legnagyobb nyugalommal fogadták a lengyel fővárosban. A Polska Zbrojna ezeket írja: Nem fontos, hogy mit tartalmaz ez az egyezmény, hanem fontos hadseregünk, amely harcolni fog függetlenségünkért. Mi harcolni fogunk szabadságunkért és mások szabadságáért ha kell egyedül — jelentette ki egy alkalommal Rvdz Smigly.

A kormány lapja, a Kurier Poranny kijelenti: Soha nem tápláltunk illúziókat a Szovjettel szemben, nem becsültük túl, nem becsültük le, nem esdódtuk és nem rágalmaztuk. Előre láttuk, hogy ha elérkezik az idő, visszavonul az európai színtérről. Most is a Szovjetnek lesz nagyobb haszna az új egyezményből. (Rador.)

Tokió: A csütörtök reggeli Japán lapok nyugtalansággal vették tudomásul a német—orosz egyezmény hírére. Japán politikai körökben az a vélemény uralkodik, hogy a harmadik birodalom felajánlotta közvetítését egy japán—orosz megnehtámadási szerződés megkötése ügyében.

Moszkva: A moszkvai „Pravda” vezércikkben foglalkozik a szerződés aláírásával és többek között a következőket írja:

— „Az egyezmény rendkívül nagy jelentőségű politikai okmány és a szovjetkormány-összinte békepolitikájának eredménye. Sztalin számtalanszor kijelentette, hogy a szovjet azt a célt tűzte ki, hogy a békét mindenáron megvédelmezze és megerősítse a baráti kapcsolatokat mindazokkal az államokkal, melyek ugyanezt a politikát követik. A szerződés megszünteti azt a feszültséget, amely Szovjetország és Németország viszonyában eddig fennállott. De megkönnyíti ez a paktum a nemzetközi helyzet tisztázódását is. A két ország kö-

zött fennálló ideológiai különbség nem fogja megakadályozni azt, hogy a két nép együtt haladjon a kapcsolatok tisztázódása felé vezető úton a világbéke érdekében. A szovjet és Németország népei között a barátság, amelyet a két ország ellenségei rendszeresen megzavartak, most akadály nélkül fog kifejlődni.

Róma:

A Popolo d'Italia szerint Ribbentrop német külügyminiszter csütörtökön délután nemcsak Molotovval, hanem Stalinnal is megbeszélést folytatott hazaindulása előtt. A tényekhez képest meg kell állapítani, hogy Olaszországban eddig semmiféle katonai előkészület nem történt. Amennyiben azonban Franciaországban további katonai intézkedések tétetnek folyamatba, magától érthetődően Olaszország is válaszolni fog ezekre a provokáló intézkedésekre.

Az „Italia” című lap, amely a magas vatikáni körökkel való kapcsolatai révén gyakran

közöl szenzációs, egyedülálló információkat, ma azt jelenti, hogy Rydz Smigly lengyel tábornagy a közeljövőben Németországba utazik fontos kompromisszumos javaslatokkal. Furcsa, hogy a lap igen pesszimistikusan ítéli meg a helyzetet és azt írja, hogy

Hitler karddal vágja ketté a gordiusi csomót és nemcsak Danzigot, hanem Keletporoszlánt is visszacsatolja a birodalomhoz. Berlin véleménye szerint ez a katonai akció nem tart tovább három-négy napnál.

A Corriere della Sera nem tartja lehetetlennek, hogy Varsó megfogadja az olasz tanácsot és hajlandó lesz lépéseket tenni Berlin felé. A lap azt tanácsolja, hogy

Beck lengyel külügyminiszter üljön repülőgépre és siessen Hitlerhez.

Az az áldozat, amelyet Lengyelországnak meg kell hozni, eltörni, azok mellett, amelyeket a háború követel Lengyelországtól.

IV.

Gyűlnek a felhők Danzig fölött...

Új meglepetés:

Förster — Danzig államfője!

Danzig. Hivatalosan jelentik: A nép és az állam védelme szempontjából 1933. évi június 24-én és az e törvény meghosszabbításáról szóló 1937. évi május 5-én kelt törvények alapján a következő rendeletet adták ki:

— Förster, Danzig kerületi vezetője, Danzig szabadváros államfője. A rendelet tegnap lépett életbe.

A Reuter értesítése szerint a különböző hercegi követségek tagjainak körében úgy vélik, hogy Förstert azért nevezték ki Danzig szabadváros főtörvénybírójává, hogy ilyen módon közvetlen tárgyalásokat folytathasson más államok vezetőivel.

ami mindaddig számára nem volt lehetséges, amíg Danzig élén más személy állt. Hangsúlyozták, hogy Försternek most már meg van az alkalma arra, hogy a Führer védelmét kérje Danzigra.

Lázasan izgalom Danzigban

A szabadállam német népe a legnagyobb izgalommal várja a német kormány döntését, hogy visszajerhessen a birodalom kebelébe és egyidejűleg lázas szelséggel készül a védekezésre. A katonai intézkedések folyamatban vannak. Az angolok megkezdték családtagjaik hazaküldését. Danzigi lengyel körökben úgy számítanak, hogy 20.000 lengyel lehet Danzigban fegyverbe állítani, a semleges megfigyelők ennek felére becsülik a mozgósítható fegyveres lengyeleket. A lengyelek nemcsak a határ mentén állítottak fel drótsövényeket, hanem a szabadállam egyes belső részein is. A németek az őrségeket a határon megerősítették.

ték S. S. különítményekkel és a városban állandóan lehet látni jól megrakott katonai teherautókat, amelyek azonban gumivásznakkal vannak letakarva a kíváncsiak szeme elől.

A német lapok egész csomó határcsengősről számolnak be. Moravsky közelében lengyel rendőrök átléptek német területre és több német gazdaembert, akik földművelésben dolgoztak át akartak hurcolni a határon. Az először német vámőrök visszakergették a lengyeleket. Beszámolnak a danzigi jelentések arról is, hogy a lengyelek Hela félszigeten nehéz ágyukat állítottak fel.

Helven német hadosztály a lengyel határon

London. Az Associated Press jelenti: Németország nagyarányú készülődései még egyre folyamatban vannak. A német hadvezetőség a lengyel határon 70 hadosztályt vont össze. A német hadsereg valamennyi motorizált hadosztályát a lengyel határra vezényelték azzal a szándékkal, hogy a háború kitörésekor, a lengyel front áttörése után a motorizált csapatok minél gyorsabban elérhessék Varsót. A Berlin-

ben és a főváros közelében állomásozó motorizált haderők valamennyien a lengyel határon állanak. A csapatok a cseh, morva, szlovák és osztrák határok mentén sorakoztak fel. A határterületre, amely operációs bázisul szolgál, szigorú légi közlekedési zárlatot rendeltek el. Az osztrák területeken a zárlat Linz és Villach között terül el. Kelet Poroszlországban a légi közlekedést teljesen beszüntették.

Vasárnap jelenti be Hitler Danzig csatlakozását a Birodalomhoz

Vasárnap, augusztus 27-én rendezik Németországban a tannenbergi ütközet emlékűnnepét. A Havas hírszolgálati iroda jelentése szerint ezen az emlékűnnepélyen Hitler birodalmi vezér nagy szabású beszédet mond, amelyben bejelenti a világnak Danzignak az anyaországhoz való csatlakozását. A Havas ügynökség jelentése szerint a he-

jelentés után megteszik a szükséges későbbi intézkedéseket.

Előző napon vagyis szombaton este nyolc órakor BRAUSCHITZ tábornagy, a német hadsereg főparancsnoka beszédet intéz a német hadsereg tagjaihoz.

Légi tilalmat rendeltek el vasárnap Keletporoszlország területére

Königsbergből jelentik: Vasárnapra a tannenbergi ünnepségek alkalmából a keletporoszlországi tartományok területére légi zárlatot rendeltek el. A hivatalos közlemények szerint azokra a repülőgépekre, amelyek a légizár idején a tartomány felett engedély

nélkül elrepülnek, azonnal rálönnnek.

Brauchitsch vezérezredes, a német hadsereg vezérkari főnöke szombaton a tannenbergi ünnepségek előestéjén rádióbeszédet intéz este fél 8 órakor a német hadsereg katonáihoz.

Összecsomagolt a varsói német nagykövetség

Varsó. (Rador.) A Havas ügynökség jelenti, hogy a varsói német nagykövetség irattárát és csomagjait szerda este elszállították a nagykövetség palotájából és a személyzet száma négyre

csökkent. Von MOLTKE német nagykövet ezidő szerint Németországban tartózkodik és az ügyeket WÜHLISCH követségi tanácsos vezeti. A Reuter iroda jelenti Varsóból, hogy szer-

dán éjszaka három kiegészítő korosztályt a 26. 27. és 28. éves katonaköteleseket hívták be katonai szolgálatra.

Az angol követségek aktivitása

Danzig. Nagybritannia danzigi főkonzulja csütörtökön reggel végleg elhagyta a szabadváros területét. Itt írjuk meg, hogy Anglia németországi nagykövetsége és konzulátusai felhívta a német birodalomban élő angolokat, hogy haladéktalanul térjenek vissza Angliába.

Bombavető német repülőgép lengyel terület felett

Varsóból jelentik: A Pat távirati ügynökség közli, hogy Bogumin környékén tegnap déli 1 óra tájban egy német hárommotoros bombavető repülőgép tűnt fel. A német gép elütésére lengyel vadászrepülőgépek szálltak fel és Németországba való visszatérésre kényszerítették a bombavető pilótáját.

Lengyel fegyverküldeményt fogtak a danzigi hatóságok

A német lapok feltűnő beállításban danzigi hivatalos jelentést közölnek, amely szerint az ottani hatóságok nagyszabású fegyvercsempészést lelejtettek le. Egy alelmszer-szállítmánynak jelzett vasúti küldeményben, amelyet a Westerpolderől indítottak vissza, a rendőrség szerdán este megállapította, hogy a vasúti kocsikban nem alelmszer, hanem nagymennyiségű hadianyagot visznek. Találtak a vasúti kocsikban 200 láda fegyvermuniciót, 4 láda gránátot, 200 acélsisakot, 300 gázárcsőt, gépfegyvereket és különféle más hadianyagot. A vasúti kocsik átkutatása azért történt, mert az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy gyanús alelmszer-szállítmányok érkeztek a Danzigban élő lengyel kisebbségek számára.

V.

Mi lesz a moszkvai katonai antant-bizottsággal

Kurírok utaznak Londonba

Moszkva. (Rador.) Az angol-francia katonai bizottság két tagja: Davidson és Collier kapitányok repülőgépen Londonba utaznak. Mindaddig, míg a bizottságnak ez a két tagja vissza nem érkezik, a delegáció többi tagjai Moszkvában maradnak.

Moszkvai jelentés szerint az angol katonai bizottság csütörtökön éjszaka Varsó németek elhagyta Moszkvát. A francia bizottság egyelőre még Moszkvában marad, de szerdán már látványos utálevéleket és minden valószínűség szerint követik angol katonáikat.

Tegnap este a francia politikai körökben valószínűnek tartották, hogy a moszkvai francia-angol-szovjet katonai megbeszéléseket, amelyeket Ribbentrop német külügyminiszter moszkvai tartózkodásának idejére felfüggesztettek, tovább folytatják.

Az Excelsior értesítése szerint a francia és angol kormány utasítást küldött moszkvai nagykövetségnek, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztostól határozott választ kérjenek a francia és angol javaslatokra vonatkozólag.

A francia és angol kormány tudni akarja, vajon a szovjet tovább kívánja-e folytatni a hetekkel ezelőtt megkezdett diplomáciai és katonai megbeszéléseket.

London cáfol...

Moszkvából jelentik: A Moszkvában tartózkodó angol katonai bizottság utasítást kapott arra, hogy hagyja el a szovjet fővárost. A küldött-ség tagjai Helsinkiben várják be az események további fejlődését. Valószínű, hogy a francia megbizottak is követni fogják az angolok példáját.

Hivatalos londoni körökben cáfolják azt a hírt, amely szerint az angol kormány elhatározta volna a Moszkvában időző angol katonai bizottság visszarendelését. Hangsúlyozzák, hogy csupán a katonai és légügyi attasék térnek vissza jelentésselre az angol fővárosba.

URANIA Tel.: 12-32.

A kacagtatás csúcsteljesítménye!

„Finom kis uriház” milliós sláger-vígjáték.

Constanzo Bennett, Brian Aherne, Bonita Granville háttársztár. 5. 7. 15. 9. 30. Németül beszélő film!

VI.

Az oslói államszövetség béke-hitvallása

„Meg kell akadályozni Európa öngyilkosságát“

Brüsszelből jelentik: Az oslói csoporthoz tartozó Dánia, Finnország, Luxemburg, Norvégia, Hollandia, Svédország és Belgium külügyminiszterének konferenciája tegnap véget ért. Ez alkalommal harmadik Lipót belga király az oslói csoporthoz tartozó országok államfői nevében rádióbeszédet mondott. Megállapította, hogy a nagyhatalmak olyan rendszabályokat hoztak, amelyek csaknem a mozgósítással egyértelműek. Feltette a kérdést nem esnek-e áldozatul a kisállamok az európai összetűzésnek. Hangsúlyozta, hogy még meg sem kezdődtek az ellenségeskedések és a világot máris gazdasági összeomlás fenyegeti. Öngyilkosságot akar talán Európa egy borzalmas háborúval, amelyben sem győző, sem legyőzött nem lesz. A legrosszabb eshetőség még elkerülhető, de a nemzeteknek szilárd alapokra kell helyezni az élethez való jogukat. A király azzal az óhajjal fejezte be drámai beszédét, hogy „bárcsak el lehetne kerülni a végzetes pillanatot, amely Európát

fenyegeti“.

Az Oslóhoz tartozó államok összelöveteléről, amely mint ismeretes, Brüsszelben folyt le, hivatalos közleményt adtak ki, amelyben rámutatnak arra, hogy milyen okok tették szükségessé a brüsszeli értekezlet összehívását. Az Oslóhoz tartozó államok az együttműködés szellemétől áthatva ragaszkodnak a békéhez és függetlenségük megvédéséhez. A közlemény egyben jelzi, hogy az értekezlet megbízottai teljes egészében magukévá teszik a belga király rádiószózatát.

Az Oslóhoz tartozó államok értekezletéről kiadott záróközlemény hangsúlyozza, hogy az érdekelt államok nem óhajtának semmi néven nevezendő háborus konfliktusba keveredni, csak abban az esetben, ha függetlenségük megvédéséről van szó. A delegátusok azon óhájuknak adtak kifejezést, hogy az Oslóhoz tartozó államok továbbra is szoros kapcsolatot tartanak fenn közös érdekeik megvédésére.

Az olasz béke-akció: Ciano gróf béke-tervezete

Londoni politikai körökben feszült érdeklődéssel kísérik a külpolitikai helyzet alakulását. Nagy figyelmet keltenek azok a Rómából érkező hírek, amelyek szerint

Ciano gróf külügyminiszter a római angol, francia és lengyel nagykövetekkel tanácskozott. A külügyminiszter és a három nagykövet értekezletén hír szerint egy béketervevet vitattak meg, amelyet Ciano gróf Berchtesgadenből hozott magával.

Az emékiratot a külügyminiszter a nagykövetek után kívánja az angol, francia és lengyel kormányhoz eljuttatni. Római hír szerint Ciano a nagykövetekkel folytatott értekezletének eredményét még a tannenbergi beszéd előtt

közli Hitler kancellárral.

Rómában *Francois-Poncet* francia nagykövet tegnap megjelent Ciano gróf külügyminiszternél és kormánya megbízásából állítólag bejelentette, hogy

egy Lengyelország ellen indított német támadás esetén Franciaország és Anglia azonnal tegyveresen beavatkoznék.

A francia kormány ezt a tényt azzal a megjegyzéssel közölte az olasz kormánnyal, hogy a lengyel néppel szemben vállalt kötelezettségét az utolsó betűig betartja. Végzetes tévedést követnek el azért azok a hatalmak, amelyek a francia határozottságban kételkednek.

VII.

Amerika is békére int

Egy újabb béke-kísérlet

Roosevelt személyes üzenete az olasz uraló odóhoz

Rómából jelentik: Phillips, az Egyesült-Államok kvirináli követe ma telkereste nyaralójában Victor Emánuel királyt akinek átadta Roosevelt elnök személyes üzenetét.

Ugyanekkor Mussolini ma délután megbeszélést tartott a légi, tengeri és szárazföldi haderők, valamint a milícia főparancsnokaival.

Roosevelt körülbelül ötszáz szóból álló üzenetében mindenképp előtt arra utal, hogy az emberiség sorsáért a felelősség elsősorban az államfőket terheli. Azért fordul üzenetével az olasz királyhoz és császárhoz, mert Olaszországot és az Egyesült-Államot hagyományos szálak fűzik egymáshoz, ugyanekkor pedig a két állam lakossága között vérségi kapcsolatok is vannak. Az üzenet biztosítja az olasz kormányt az Egyesült-Államok rekonszenzéről.

Roosevelt üzenetét közzölték a jelenlegi európai válságban érdekelt európai államok washingtoni nagyköveteivel, illetve követivel is.

Roosevelt elnök egyébként Washingtonban kijelentette, hogy visszaérkezése után nyomban megbeszéléseket folytat Hull államtitkárral az európai helyzetről és tanulmányozni fogják azt a két évvel ezelőtt hozott törvényt, amelyben az Európában élő amerikai állampolgárok hazahozataláról intézkednek egy esetleges európai háború kitörése esetén.

Roosevelt üzenetében annak a véleményének ad kifejezést, hogy az olasz király és császár, valamint az olasz nép nagy befolyást gyakorolhatnak a háború elhárítása érdekében. Az üzenet egyben azt is hangsúlyozza, hogy az európai kisállamoknak jogukban áll függetlenségüket megvédeni.

VIII.

Övintézkedések Londonban és Párisban

a háborus támadás eshetőségeivel szemben

London: Tegnap délután kétórás ülést tartott a legfelsőbb nemzetvédelmi tanács. A hozott határozatokat nem közzölték a nyilvánossággal.

A hadvezetőség parancsára huszonnégy óra alatt háborus készenlétségre helyezték Anglia teljes légvédelmét. Mától kezdve Anglia légvédelme háborus készenlétségi szolgálatot teljesít. A kormány intézkedésére október elsejéig betiltottak minden idegen államnak szóló fegyverszállítást.

A kormány ugyancsak betiltotta a vas, réz, acél, gyapju, gumi, petroleum, olaj, benzín kiszállítását. Az angol biztosító intézetek az életbiztosítási díjszabást jelentős arányban felemelte. Ugyancsak emelte az áruszállítási biztosítási tarifát is.

Az Egyesült-Államok belügyminisztere felhívással fordult mindazokhoz, akik Európába

szándékoznak utazni, a belügyminiszter felszólítja ezeket, hogy ne utazzanak Európába, a európai háborus veszély miatt.

A londoni rendőrség szerdán este váratlanul közölte a lakossággal, hogy tervenek meg minden előkészületet a lakások teljes elsötétítésére. Bejelentették, hogy

elpusztítják azokat az ablakokat, ahonnan fény szűrődik ki.

A rendőrségnek joga van erőszakkal behatolni azokba a lakásokba, ahol nem tesznek eleget az előírásnak. A légelhárító osztagokat riadó készenlétségre helyezték.

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél nélkül

csak egy személyazonossági igazolvánnyal

Aradról indul szeptember 12-én
Budapestre vissza szeptember 18-án

Az utazás ára Lei 1.800 személyenként.

oda-vissza számozott 3-ik osztályú vagonokban.

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető.

Jelentkezési határidő szeptember 5-ig

Jelentkezések:

„EUROPA-ROMANIA“

Menetjegyirodában

SÁNDOR könyvkereskedésben

szemben a megyei prefekturával.

Gibraltár készenlétben

Gibraltár. Két nap óta nagy mozgólódás észlelhető a gibraltári erődítmények körül. A katonaság nemcsak, hogy elfoglalta a védelmi vonalakat, hanem minden előkészületet megtett egy váratlan támadás visszaverésére. Legutóbb hat katonai különítmény érkezett Gibraltárba és a tengerszoros környékén megerősítették az angol hajórajt is.

Gépi-készenlét Londonban

Az angol kormány széleskörű katonai intézkedéseket léptetett életbe és a tartalékosok nagy számát hívta be szolgálattételre. A Daily Telegraph szerint sok társaságkocsit kivontak a forgalomból, hogy szükség esetén azok rendelkezésre állhassanak a katonaságnak és rendőrségnek. Az angol kereskedelmi hajók parancsnokait utasításokkal látták el, hogy szükség esetén készen álljanak az utirány megváltoztatására.

Páris: *Lebrun* köztársasági elnök, aki megszakította vidéki nyaralását, tegnap délután 17 óra 15 perckor a fővárosba érkezett. *Daladier* miniszterelnök, aki egyúttal nemzetvédelmi miniszter is, tegnap újabb tartalékos korszályok bevonulását rendelte el.

A bevonuló tartalékosok száma hétszáz-ezer.

Franciaország részleges mozgósításának elrendelése küszöbön áll. A rendkívüli államtanácsról kiadott hivatalos közlemény keretén belül már utasítást adtak az intézkedések elrendelésére. Minden valószínűség szerint a kormány olyan természetű részleges mozgósítást rendel el, mint amelyet a múlt év szeptemberében a válság tetőfokán végrehajtott.

A vezérkar intézkedésére a tartalékok ismét megszállták a Maginot vonalat. A pályaudvarokon tömegesen tartózkodnak azok a behívottak, akik ezredeiknél jelentkezni tartoznak.

A Temps legutóbbi számában heves támadást intéz a szovjetunio ellen

és szemére veti a szovjet kormánynak, hogy miközben a katonai bizottsággal tárgyal, titokban megállapodott a németekkel.

Páris. A francia minisztertanács csütörtökön délelőtt 10 óra 20 perckor ült össze. *Daladier* miniszterelnök elnökléte alatt. A minisztertanács megvizsgálta a nemzetközi helyzetet, majd a miniszterelnök beszámolt azokról a biztonsági intézkedésekről, amelyeket a kor-

CORSO 5, 7.15, 9.30 órákor.

Ehhez nem kell kommentár !!

„ZAZA“

Főszerepben: **Claudette Colbert** és **Herbert Marshall**

Cukor György kitűnő rendezése.

Ma premier!

Híradó.

mány életbeléptetett. Bonnet külügyminiszter tájékoztatta a minisztertanácsot a külpolitikai helyzetről és közölte a Németország és Szovjetország között létrejött támadást kizáró szerződés szövegét, amelyet a moszkvai francia nagykövetség ma reggel távbeszélőn jelentett a külügyminiszternek. Az államtanácsnokság Lebrun elnök prezideált.

Mozgósítási plakátok Páris falain

Csütörtök reggelre falragaszok jelentek meg a francia főváros utcáin. A hirdetések felszólítják azokat a katonaköteleseket, akiknek sorozási cédulái 3-as és 4-es számúak, hogy haladéktalanul jelentkezzenek rendeltetési helyükön katonai szolgálatra. A korai délutáni órákban újabb rendelet jelent meg, amelyben a hadügyminiszter a 2-es számú behívójegyek tulajdonosait is jelentkezésre szólítja fel.

Politikai körökben úgy tudják, ha a helyzet súlyosbodik, úgy a miniszterelnöknek az a szándéka, hogy egységre hívja fel a francia népet és nemzeti egység kormányt alakít.

Varsó:

Składkowski miniszterelnök elnök letével szerdán este 10 órakor a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze. Ejjel után Moscicki államelnök egymásután fogadta a varsói királyi kastélyban Rydz Smigly tábornagyt, Składkowski miniszterelnököt és Beck külügyminisztert. A lengyel sajtó rendkívül érdeklődéssel foglalkozik a Moszkvában létrejött támadást kizáró egyezményvel, de a lapok nem tűznek semmiféle megállapítást a jelentésekhez. Mivel a Moszkvában fogadott Ribbentrop és Molotov beszései során és minden fennakadás nélkül folytak le. Abból, hogy Stalin külön kihallgatáson fogadta a német külügyminisztert előre sejtették, hogy a szerződés aláírásának nem lesz semmi akadály.

Varsóból jelentik: A Páris ügynökség megcáfolja azt a hírt mintha a lengyelek Zoppot helység felé német repülőgépre lövöldöztek volna. Hasonlóképpen cáfolják azt a hírt is, mely szerint Lengyelország és Danzig között megszakadt volna a vasúti forgalom és a telefon összeköttetés.

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter a mai napon kihallgatáson fogadta a francia és angol nagyköveteket, majd az orosz ügyvivő jelent meg a külügyminiszternél.

Berlinből jelentik: Danzigból közlik azt a hírt, amely szerint a lengyel kormány beszüntette a Danzig és Lengyelország közötti vasúti forgalmat, valamint a Gdovnia és Danzig közötti telefonösszeköttetést.

Prága:

A cseh-morva protektorátus kormánya szerdán felhívást intézett a lakossághoz, amelyben bejelenti, hogy teljes fegyelmet vár el a cseh néptől. Mindenkinek kötelessége, hogy folytassa munkáját és ezzel is teljesítse kötelességét. A kormány figyelmezteti a lakosságot, hogy meggondolatlan cselekedetekre ne ragadtassák el magukat, mert ezzel az összességnek ártanak.

IX.

Bucurestiből jelentik:

A „Semnalul“ cikke

Bucurestiből jelentik: A Semnalul „Románia külpolitikája“ címen hosszabb cikket közöl, amelyben többek között a következőket írja:

— „Ebben az általános tájékoztatásban, amikor a legvárhatóbb meglepetések adódnak és senki sem tudja, mit hoz a holnap, Románia külpolitikája mentes minden ingadozástól és kizárólag a nemzet érdekét tartja szem előtt. A világháború befejezése után Románia azonnal kifejtette álláspontját, amely a következő elveken alapszik: Béke és saját sorsának független intézése. Külpolitikai tevékenysége mindenkor a nemzet területi, gazdasági és szellemi birtokállományának biztosítását követi.“

A lap a következő szavakkal fejezi be cikkét:

— „Románia független politikája által biztosított nyugalommal nézi a jelent és ugyanazal a határtalan bizalommal néz a jövőbe is.“

X.

Rendkívüli intézkedések Európa-szerte

Hollandia beszüntette a polgári légijáratokat

Amszterdam. A holland polgári légi-járatokat az összes vonalon beszüntették, miután a pilóták legnagyobb részét katonai szolgálatra hívták be.

Belga behívások

Brüsszel. Angol hírről érkező jelentés szerint a belga hadügyminisztérium tekintettel az európai helyzetre, az összes katonai szabadságolást azonnal beszüntette és felszólította a szabadságon lévő tisztakat és legénységet, hogy haladéktalanul térjenek vissza csapataikhoz.

További behívások Görögországban

Athén. A görög katonai behívások tovább tartanak. Szerdán a tábori és hegytüzérség tartalékosait hívták be, továbbá az 1936. és 1937. évi korosztályok ama tartalékosait, akik a nehéz tüzérségnél teljesítenek szolgálatot. Behívták ezenkívül az 1935—37. évi korosztályokhoz tartozó távirászókat és az 1934. évi korosztályhoz tartozó lovasságot.

LAPZÁRTA:

London. Londonban minden óvintézkedést megtettek a légi támadás esetére. A légzáró gomb több percek alatt működésbe helyezhető. A légelhárító tüzérség elfoglalta titkos állásait. Hasonló intézkedéseket fogantatosítottak az egész országban.

A londoni múzeumok és képtárak ma zárva voltak, mert a műtárgyakat vidékre szállítják és ott helyezik azokat biztonságba.

Az angol rendőrségnek a szabadságolásokat felfüggesztették.

— A berlini francia nagykövetség felszólította a berlini francia kolónia tagjait, hogy készüljenek fel Franciaországba való visszatérésre.

Danzigból jelentik: Hivatalos közlemény szerint a Schlesswig Holstein német torpedóromboló pénteken este nyolc órakor Danzigba érkezik. A hadihajó Neufahrwasserban köt ki.

Berlin. A berlini lengyel nagykövetség megcáfolja azt a hírt, amely szerint lengyel államférfiak látogatást tettek volna Berchtesgadenben.

Londonból jelentik: Daily Sketch azt írja, hogy Spanyolország külügyminisztériuma állítólag szerda este biztosította Pétain marsallt, Franciaország nagykövétét, hogy esetleges európai háborus bonyodalom esetén Spanyolország semleges marad.

Brüsszelből jelentik: A Le Soir című lap jelenti, hogy a belga határ mentén lévő német erődítményeket a német csapatok megszállták.

Berlinből jelentik: A DNB jelenti: A lengyel bizottság Danzigból Varsóba utazott, ilyen módon

egyoldalúan megszakította a Lengyelország és Danzig között folyó vámügy kérdések tárgyalását.

Szófiából jelentik: A bolgár kormány a legtöbb nyersanyag kivitelét betiltotta.

London. Kennedy, az Egyesült-Államok londoni nagykövete felszólította az amerikai állampolgárokat és főként a turistákat, hogy nyomban térjenek vissza Amerikába.

Danzigból jelentik: Egy lengyel vegyes hadosztály délről és nyugatról körülzárta a várost. Beavatók szerint felfedhető, hogy újabb lengyel hadosztályok érkezésétől lehet tartani, amelyeket ugyancsak Danzig körül vonnak össze és így fenáll a legközvetlenebb veszélye annak, hogy a szabadállam elleni államesiny esetleg órák kérdése. A hír még többoldali megerősítésre szorul.

Dómából jelentik: A Reuters-ügynökség: Olaszország partia mentén a partii ütegek készen állnak arra, hogy minden esetleges támadással szembenézzenek. A jelentősebb kikötőkhöz megkezdtek a tengeralattjárók elleni aknák lerakását.

Róma. A mai napon megkezdtek behívókat az 1907 és az 1910-es születésűek, akiknek behívásáról már a hét elején kiáltványok jelentek meg. Az olasz sajtó körökben foglalt össze a helyzetet és leszögezi, hogy a szovjet-német megkezdés nagy örömet váltott ki Olaszországban, miután tudták a készülő megkezdésről és helyvesztéstől. Viszont megállapítják azt is, hogy Chamberlain miniszterelnök Hitlerhez küldött üzenete célszerűtlen volt. Mussolini azonban az esti órákban a német pénzügyi államtitkárral folytatott megbeszélést.

Ankarából jelentik: Papen nagykövete Ankarába visszatérve kijelentette az újságírók előtt, nem hiszi, hogy háborúra kerülne sor, mert mindaz, ami legutóbb történt, a béke megővését célozza.

A főiskolai világbajnokságok új fordulói

Bécsből jelentik: A főiskolai világbajnokságok során a 100 m. síkfutást dr. Sir magyar nyerte 10.7 mp.-vel.

A párbajtőrviás világbajnoka Henyei magyar 7 győzelemmel, veszteség nélkül.

A víziló-diákvilágbajnokság győztese Magyarország, amely Olaszország csapatát ma 4:2 (2:2) arányban legyőzte.

A mai nap negyedik magyar világbajnokságát kosárlabdában érték el. Olaszország csapatát győzték le 13:1 arányban.

1500 m. gyoraszás, világbajnok: Gróf magyar 20.25.1 mp. 2. Zefranz német, 3. Péczeli magyar.

4×200 m. váltóvilágbajnok: Magyarország 9.41.3 mp.

100 m. hölgy hátuszás, világbajnok: Pollák német, 2. Grot német, 3. Ács magyar.

Növényhus, éterhullámhangszer és 500 egyéb

technikai csoda a budapesti Őszi Vásár kiállításán

Budapestről jelentik: Az augusztus 31-én kezdődő Őszi Vásár egyik legszenzációsabb csoportja kétségtelenül az lesz, amelyben a legújabb találmányok kerülnek kiállításra. 500 ilyen találmány — egytől-egyig modern technikai csoda — kerül itt először a közönség szeme elé. Az egyik találmány lehetővé teszi, hogy nappali fényben is tündöklő film vetítést lehessen produkálni. Látható lesz a készítésében, szállítható röntgen-készülék, Tökéletes szavazógép, bilincs-automata, egyesített kanál-villa evőeszköz, vulkanizáló automata, a nyers bőrnek szószsólóval való konzerválására szolgáló eljárás, rengeteg új gyógyszer és tápszer. Egy új rendszerű távolbalató készülék, a világ legelső éterhullámhangszere és a növényhus, amely talán az emberi táplálkozást egészen új alapokra fogja fektetni — és még vagy 500 szenzációs találmány kerül az érdeklődő közönség szeme elé.

12 külföldi ország nyújtott 25—50 százalékos utazási kedvezményt az Őszi Vásár látogatói részére, akik vizum nélkül léphetik át a magyar határt. Az utazási és vizumkedvezményeket biztosító igazolványokat minden menéjegyiroda árusítja és illet bárki szerezhet magának. Az Őszi Vásár augusztus 31-én kezdődik és szeptember 11-én este zárul. A kedvezményekre vonatkozó tudnivalókat részletesen tartalmazzák a vásárigazolványok.

FORUM filmszínház. Telefon 20-10.

Ma

„A gáláns kaland“

Olivia de Havilland és Brian Aherne.

Pótműsor: Az indiánok réme,

Dick Foran-el.

Előadások: 5, 7.15 és 9.30-kor.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre... 840 le || Negyedévre 210 le
Félévre... 420 le || Egy hónapra 70 leEgy szóhozott
miniszterelnök

Metaxas görög miniszterelnök híres szóhozott-ságáról, de az itt következő történet, melyet a Match című párisi folyóirat írt meg róla, tulsz mindenben. A miniszterelnök az egyik katonai repülőteret tekintette meg a tengerparton, ahol nemcsak légi kikötő, hanem szárazföldi gépek számára repülőtér is van. Metaxas tábornok jól ért a repüléshez és 66 éves kora ellenére is szokott néha repülőgépet vezetni. A repülőtér parancsnoka megkérdezte a miniszterelnököt, nem volna-e kedve kipróbálni az egyik új típusú vízirepülőgépet.

— Szívesen — volt a válasz — de magam fogok vezetni.

Ment is rendben minden, de amikor közeledtek a leszálláshoz, a parancsnok észrevette, hogy a miniszterelnök a géppel nem a tengeren, hanem a repülőterén akar leszállni.

— Bocsánat, tábornok — figyelmeztette tapintatosan a miniszterelnököt a mellette ülő parancsnok — de talán mégis okosabb lenne a vízre szállni, mint hogy ez hidrolán.

— Oh, persze, de hol is volt az eszem! — mondta a szóhozott miniszterelnök.

Fordított egyet a kormánykeréken és a következő percben haj nélkül szálltak le a kikötő vizére.

— Parancsnok, nagyon köszönöm magának — szölt a miniszterelnök, mikor a gép megállt a vízen. — Soha nem fogom elfelejteni, hogy milyen tapintatosan figyelmeztetett a hihetetlen tévedésre, amely kicsi hibja, hogy mindkettőnk életébe nem került.

A következő pillanatban kinyitotta a repülőgép ajtaját és nyugodtan kilépett volna a — tengerbe, ha a parancsnok az utolsó pillanatban meg nem fogja.

— ZÜRICHI TÖZSDEZARLAT: Páris 11.74 és háromnegyed, London 20.76, Newyork 44.3, Brüsszel 75.05, Milánó 23.30, Amszterdam 238, Berlin 174.50, Szófia 5.40, Prága 15.05, Varsó 83, Belgrád 10.00, Bucureşti 325.

— Visszaíndult Londonba V. V. Tilea londoni követ, Bucurestiből jelentik: V. V. Tilea, Románia londoni meghatalmazott minisztere, aki Bucurestiben tartózkodott, tegnap este 7.45 órakor Londonba utazott. Az északi pályaudvarról induló miniszter búcsúztatásánál számos előkelőség volt jelen, közöttük a bucurestii angol követség tisztviselőikara is.

— AGYONLÖTTÉK BOLIVIA ELNÖKÉT. La Paz, Busch Germant, Bolivia állam elnökét revolvérrel agyonlőtték. A kormányzást Quintamillo tábornok, hadseregfőnök vette át.

— Meghalt Colonna herceg, Róma kormányzója. Rómából jelentik: Colonna herceg, Róma kormányzója csütörtökön reggel meghalt.

— VASUTI EGVEZMÉNY A ROMÁN ÉS BOLGÁR KORMÁNYOK KÖZÖTT. Bucurestiből jelentik: A román és bolgár kormányok Várnán vasúti forgalmi egyezményt kötöttek, amelyben a viszonzosság alapján létesítettek megállapodást a két ország közötti forgalom jobb lebonyolítására.

— Bevonulási rendelkezések. A marosvásárhelyi rendőrség közli a nagyvezérkar legújabb parancsát, amely elrendeli, hogy mindazok a tisztok, altisztek és legénységi állománybeliek akik az alvinci lőszerfaktárhoz vannak bosztva s akiknek piros, egycsillagos H. 2 pecséttel ellátott, vagy enélkül a pecsét nélküli behívó parancsuk van minden további felszólítás nélkül jelentkezzenek egységüknél. — A román léghajózási arzenál ezután is felszólítja a külfelékébe tartozó mindazon tartalékos altiszteket és legénységi állományukat, akik mozgósítási parancsot nem kaptak, hogy lakcímüket a legsürgősebben közöljék az arzenállal. A Bucurestiben lakó érdekelteknek személyesen kell jelentkezniük a Léghajózási Arzenál mozgósítási irodájánál, a további rendelkezések átvételére.

— Lengyel ifjusági csoport tanulmányutja Romániában. Bucurestiből jelentik: Lengyel ifjusági szervezetek két nagyobb csoportja érkezett az országba a román ifjusági szervezet vezetőségének meghívására. A lengyel ifjak meglátogatták Bucuresti nevezetességét és koszorút helyeztek az Ismeretlen Katona síjára.

— Az új tanév hivatalos kezdete. Bucurestiből jelentik: A nemzetevelésügyi miniszterium tudomásul adja, hogy a törvény előírása értelmében a középiskolákban a tanítás szeptember 1. és 8-ika között kezdődik amikor megtartják az előírás szerinti vizsgákat és szeptember 9-én megnyílik az iskolai év istentisztelettel és a nemzeti színi zászló felvonásával. Valamennyi tanár köteles szeptember 1-én reggel 8 órakor megjelenni az iskolaépületben.

— Személyi változások az aradi bírói karban. Az igazságügyi miniszter rendelkezése értelmében Gheorghe Tautu aradi írásbíró az aradi törvényszékhez nevezték ki az előléptetett Seracu Adrian helyébe. Gheorghe D. Iliescu kisjenői írásbíró viszont a szatmári törvényszékhez nevezték ki.

— Az amerikai dug-platinából érmealakú korongokat vernek. Newyorkból jelentik: Miután magányosok számára tilos az Egyesült-Államokban az aranyhalmazás és az értéktözsde hullámszáma ki számíthatatlanok, az amerikai pénktözsde mindinkább platinában keres buvóhelyet. A „dug-platina” újabb szabványos alakban jelent meg a piacon, körülbelül kétszázötven leies érme-alaku korongokká verve, amelyeket ezer dollár értékű tételekben adnak és vesznek. Ez a „vagyonmentő tárgy” nem romlik értékálló és törvénysértés nélküli is lehet halmozni Amerikában.

— Elfojták a bucuresti-i kalapácsos gyilkost. Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség felelőtlenség alapján elfogta Wadeff Alex gépkocsivezető merénylőjét, aki augusztus 15-én és Gherase-uton megtámadta a gépkocsivezetőt. A merénylő neve Aita Nicolae 17 éves csizmadia inas aki bevallotta, hogy 1100 leit rabolt el a sofőrtől. Elmondotta még, hogy a merénylőletet egy Constantin Vasile nevű inassal agyalták ki, aki átadta neki azt a kalapácsot, amellyel a sofőrt felbevágta. A súlyosan megsérült gépkocsivezető nélkülsző családjának támogatására gyűjtést indítottak Bucurestiben.

INTÉS SZEGÉNY LEGÉNYEKNEK

írta: ADY ENDRE

Most a gyáva szemérmatlenség
Kurjongató rossz éjjeleén,
Böcsületére jól vigyázzon
Minden nemes szegény legény

Egy életünk és egy halálunk
S a régi, hős idők alatt
Élet s halál peremén jártunk,
Nekünk nem új a gondolat

(1916)

— Halálozás. Özveggy Klein Lipótné, született Schauengel Netty 86 éves korában elhunyt. Temetése 25-én, pénteken délután 4 órakor lesz a régi zsidótemető halottasházából.

TANKÖNYVEK

ÍRÓZEREK

OLCSÓN

POLGÁR-NÁL

BUL. HEGELE FERDINAND 7.

— Halálosvégű szerencsétlenségről értesítették az aradi csendőrszárnyparancsnokságot. A jelentés szerint az Arad-Déva közötti országút-szakaszon a 39-es kilométerköz közelében a 17782-es bucuresti-i rendszámú teherautó, amelyet Faur Iuliu sofőr vezetett, telefonpóznának rohant és felborult. Az autón ülők közül Dona Alexandru, Farovil Imre és Zita Péter utazító munkások rendkívül súlyos sérülést szenvedtek és ezért a lippai kórházba szállították őket. A sebesültek közül Dona Alexandru belehalt sérüléseibe.

A kényelem

— A mi szállodánkban minden a legmodernebb. Még az ágy is gombnyomásra ugrik elő!

A Maros evezősök

házi versenyeinek nevezései

Szombat délután 5 órai kezdettel a Maros evezősegyület nagysikerűnek ígérkező házi versenyt rendez, melyre az előkészületek már hehek óta folynak. Ebben a nivós küzdelemben az egyesület valamennyi számottevő kiváló versenyzője részt vesz, annál is inkább, mert a verseny Tüdös István által felajánlott örökös vándordjérről folyik. A verseny elé, mely egyébként a temesvári és vári híd Marosszakaszon fog lebonyolódni, nagy érdeklődés nyilvánult meg, hiszen az egyesület négyes és nyolcas csapatainak döntő küzdelemre lesz a sportesemény fénypontja. A sorsolásokat már megejtették s a versenyre a következők neveztek be:

Szkiiff: 1. Régner I., 2. Régner II., 3. Vendeli és 4. Zádor I.

Dublo: 1. Régner I., Régner II., 2. Raphael, Zádor II. és 3. Jegessy, Gedeon.

Kormányos négyesversenyhajókkal: 1. Régner III., Régner IV., Régner II., vezérevezős: Régner I., kormányos: Puskás. — 2. Vendeli, Török, Zádor II., vezérevezős: Raphael, kormányos: Kaupert. — 3. Bartos, Német, Lörincz, vezérevezős: Mikoss I., kormányos: Marinkás.

Kormányos négyes turahajókkal: 1. Madár, Mikoss II., Kiss, vezérevezős: Weil, kormányos: Török. — 2. Unger, Nádor, Szentiványi, vezérevezős: Czégka, kormányos: Marinkás. — 3. Dr. Czédly, Ghiba, Mihalik, vezérevezős: Tonk, kormányos: Puskás.

Nyolcas: 1. Vendeli, Mikoss II., Régner III., Régner IV., Zádor II., Raphael, Régner II., vezérevezős: Régner I., kormányos: Jegessy. — 2. Tl. már, Weil, Bartos, Német, Lörincz, Mikoss I., Gedeon, vezérevezős: Kardos, kormányos: Török.

Kajakdublo: 1. Régner I., Régner IV., — 2. Régner II., Régner III.

— Kémet akasztottak Budapesten. Budapestről jelentik: A honvédtörvényszék Varga Emil budapesti lakost, aki 1938. május első napjaiban kémkedést követett el egy idegen állam számára, kötél általi halálra ítélte. Az ítéletet Vargán csütörtökön reggel végrehajtották.

— Egyre nő a gyógyszerészeti igazgatóság panamája. Bucurestiből jelentik: Ugy hírlik, hogy az egészségügyi miniszterium gyógyszerészeti osztályában felfedezett visszaélés egyre nagyobb arányokat ölt. Ismeretes, hogy letartóztatták Petrescu dr.-t, a gyógyszerészeti ügyosztály igazgatóját. A vizsgálóbíró most újabb letartóztatási végzéseket adott ki Litmann Blum, valamint Renca Diamant bucuresti-i gyógyszerész ellen. Valószínűnek tartják, hogy az ügyben még több más letartóztatást is fogantatásnak.

— Véndák-találkozó. Ma pénteken este, Lajos napja alkalmával a Lido-étterem kerthelyiségében Sztróinyi Lajos, Kara Győző és Matusk Márton volt tanítványai felkértek, hogy tanáraik társaságában néhány meleg órá töltsenek. Emlékezzünk azokra a szép gyermeknapokra, még mielőtt fekete hajunk fehérré nem lesz. A viszontlátásra, vendégek! Utólag felkértek a volt tanítványok, hogy akiknek van régi iskolai bizonyítványuk, a találkozára ezeket is hozzák el.

— Dr. Radó nőorvos hazakerkezett, ismét rendel. Rövidhullám-kezelés. Tel.: 18-59.

— Letartóztattak egy Romániába szökött lengyel banktisztviselőt. Csernovichól jelentik: A lengyel államrendőrség igazgatóságától átirat érkezett a csernovici rendőrhatalóságokhoz, melyben egy lengyel banktisztviselőnek, aki Romániába szökött, letartóztatását kérték. A lengyel rendőrség ugyanis a megszökött tisztviselőt sikkasztás miatt körözi. A csernovici rendőrség az átirat alapján azonnal szigorú razziaát tartott, mely sikerrel is végződött. Letartóztattak egy Bronislaw Cervinsky nevű lengyel állampolgárt, akinél letartóztatása alkalmával tízezer zloty és 31 dollár találtak. Kihallgatása során Cervinsky töredelmesen beismerte, hogy valóban ő követte el a lengyelországi bankban a sikkasztásokat és a nála talált pénz a sikkasztásból származik. Cervinskyt a csernovici rendőrség kiadja Lengyelországnak, hogy lefolytassák ellene a hivatalos eljárást.

— Beiratások a zárdában. Leánygimnáziumban: augusztus 25-31-ig, elemi iskolában: szeptember 1-8-ig. Óvodában ugyanakkor d. e. 9-12 között. Javító vizsgák: szeptember 1-én.

— Póruilárt temesvári textil-tolvajnok. Tegnap délelőtti két ismeretlen nő állított be Kovács József aradi kereskedő, Colonel Pirici-uccai üzletébe. Kiszolgálás közben az üzlet tulajdonosa észrevette, hogy az egyik vevő egy vég vásznat rejtett el kabátja alá és ezért rendőrt hívott, aki a két asszonyt, akikről kiderült, hogy bűntársak, a központi rendőrségre kísérte, ahol Pop Ioan rendőrtiszt kezdte meg kihallgatásukat. Ennek során kiderült, hogy mindketten temesvári munkásszanyok, akiknek neveit a nyomozás érdekében egyelőre nem hozzák nyilvánosságra, miután az a gyanu merült fel, hogy megszervezték tolvajtársaságuk a tagjai.

— Ismeretlen süketnéma férfi halála a városi szegényházban. Tegnap a kora esti órákban egy ismeretlen süketnéma férfi kereste fel a szegényházat, ahol menedéket kért. Miután az ismeretlen elhelyezték, lefeküdt az egyik ágyra, ahol rövidesen meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy szívizélhűdés okozta az ismeretlen halálát, Kitélenek megállapítására folyik a nyomozás.

Farkas legyőzte Albertet a teniszversenyek során

Pénteken kerül sor a legérdekesebb küzdelmekre.

A csütörtöki versenynapon nagy érdeklődés mellett folytak le a tenisz-küzdelmek. A fehér sport hívei, egyre többen és többen, érdeklődnek a város bajnokságáért folyó versenyek iránt és a kitűnő játékerőt képviselő aradi teniszesezők valóban érdemesek a közönség érdeklődésére.

A mai nap eseménye Farkas (Hellas) és Albert (Gloria) találkozás volt. Az izgalmas összecsapás során a kitűnő formában lévő Farkas 10:8, 4:6, 6:4 arányban győzedelmeskedett a Gloria színeiben induló Albert ellen. A színvonalas küzdelemben a fehér sport minden szépsége érvényre jutott.

Egyébként a mai napon három bajnoki cím talált gazdát: II. osztályú női egyes bajnok: Földessy Kató (AAC), 2. Mager Romulusné (Gloria), 3. Bartha Klári (AAC) és Stieger Paula (AAC). Ifjúsági fiú: Bajnok: Kardos (AKE), 2. Löwinger (AKE), 3. Lázár és Windholz (Hellas). Ifjúsági vegyes: 1. Bogdán Szidi—Berthe László (AAC), 2. Guttmann—Lázár (Hellas), 3. Muscan V.—Muscan (Gloria) és Derecskey—Löwinger (AKE).

A részletes eredmények a következők:

I. osztályú férfi egyes: Farkas (Hellas)—Löcs (AKE) 6:2, 6:0. Albert (Gloria)—Kelly (AAC) 6:4, 6:3. Margittay dr. (AAC)—Kókay (AKE) 4:6, 8:6, 6:1. Crasnic (Gloria)—Margittay dr. (AAC) 6:1, 6:1. Tereanu (Gloria)—Kardos (AKE) 6:2, 6:2.

II. osztályú férfi egyes: Szumerey (AKE)—Löcs (AKE) 6:1, 6:3. Kardos (AKE)—Szumerey (AKE) 6:2, 6:2.

I. osztályú férfi páros: Crasnic, Tereanu (Gl.)—Vámos, Kelly (AAC) 6:1, 6:4.

I. osztályú női egyes: Crasnic (Gloria)—Bartha (AAC) 6:3, 6:2. Crasnic (Gloria)—Irgl (AAC) 6:0, 7:5. Albertné (Gloria)—Földessy II. (AAC) 6:2, 6:0.

II. osztályú női egyes: Magerné (Gloria)—Stieger (AAC) 6:4, 6:1. Földessy II. (AAC)—Magerné (Gloria) 6:2, 8:6.

II. osztályú vegyespáros: Panquier, Szerényi (AKE)—Morariu, Caracioni (Gloria) 6:3, 6:4.

Ifjúsági fiú döntő: Kardos (AKE)—Löwinger (AKE) 6:2, 6:3.

II. osztályú férfi páros: Szumerey, Kuszalik (Gloria)—Pilath, Reich (Hellas) 6:0, 6:1. Szumerey, Kuszalik (Gloria)—Windholz, Klein (Hellas) 6:0, 6:1. Löcs, Löwinger (AKE)—Minda, Toml (Aradul) 6:4, 6:3.

Ifjúsági vegyespáros: Muscan V., Muscan (Gloria)—Halász, Windholz (Hellas) 6:4, 6:2. Bogdan, Berthe (AAC)—Muscan V., Muscan (Gloria) 6:4, 6:3.

Az oldboys küzdelmek is csütörtökön indultak és a következő eredmények adódtak: Toml (Aradul)—Berov (Gloria) 6:4, 6:1. Crasnic dr. (Gloria)—Toml (Aradul) 6:1, 6:1.

Az oldboys páros: Vámos (AAC), Meschini (Aradul)—Fehér (AKE), Szalay (ATE) 6:1, 6:1.

A versenyek pénteken reggel hét órakor folytatódnak és még a pénteki napon be is fejeződnek. A legérdekesebb küzdelmekre délután 5 órakor kerül sor, az első osztályú férfi egyes és női egyes döntőkre.

— Cégbélyegzős nyomtatványok tüntek el az aradi LARES-trodából. A LARES aradi irodájából eltűnt egy szária cégbélyegzős utalvány-nyomtatvány. A légiforgalmi vállalat arra kéri a közönséget, hogy amennyiben tudomást szerez arról, hogy valaki az aradi LARES-fiók, akár a bucuresti-i LARES-központ cégfeliratát viselő utalványok birtokában van jelentse azt a vállalat aradi vezetőségének, vagy adja át az illetőt a rendőrségnek. Amennyiben akadna valaki, aki a LARES cégbélyegzőjével ellátott utalványt kapott volna beváltásra, jelentse azonnal a rendőrségnek, mert szélhámosokkal áll szemben.

— Az aradi róm. kat. főgimnáziumba mindazok, akik vizsgájával nem tartoznak, augusztus 28—31 napjain kötelesek beiratkozni d. e. 9—12-ig. Ugyanez időben jelentkezzenek a június hónapban már beírt I. osztályos tanulók is. A javító vizsgálatok kezdete szeptember 1. d. e. 8 órakor. A javító- és pótló-vizsgák e vizsgák befejezése után iratkoznak be. A Veni Sancte-t szeptember 8-án reggel 9 órakor tartjuk, az előadások szeptember 9-én kezdődnek. Igazgatóság.

— A ségal római katolikus ifjúsági egyesület vasárnap, augusztus 27-én a „Tivoli”-vendéglő összes helyiségeiben táncos egybekötött foglalt délutánt rendez, amelyre vendégeket is szívesen látnak. A mulatság délután 4 órakor kezdődik.

— Halálos autókatasztrófia Magyarországon. Győr-ből jelentik: Komárom közelében egy hatalmas dán turaautó belerohant egy katonai teherautóba. Az összeütközés következtében a dán gépkocsit az árokba fordult. A gépkocsiban egy dán szőnyeggyáros családja utazott Budapestről visszafelé. Pakila Jekobson, 70 éves asszony, a szőnyeggyáros anyósa azonnal meghalt. A szőnyeggyáros, valamint egyik lánya súlyosan megsebesült. Az említettek üzleti uton jártak Budapesten.

— Az aradi plébániai hivatal közli, hogy vasárnap délután négy órai kezdettel, táncos egybekötött foglalt délutánt rendez a ségal katolikus ifjúság. Városszer te nagy érdeklődés nyilvánul meg a sikeresnek ígérkező foglalt délután iránt, amelyet a „Tivoli”-vendéglő udvarán tartanak meg. A nagy érdeklődésre jellemző, hogy már eddig is több mint háromszáz jegyet adtak el.

Vasárnap szentelik fel Józseffalván az első ujonnan épített hajlékot

Józseffalva. Az a gyönyörű lendületű segélymozgalom, amely a romániai magyarság tömegeit mozgatta meg a tüzkatasztrófia áldozataul esett bukovinai székes község ujjépítésére, az első látható eredmény állomásához érkezett.

Szombaton fejeződik be a legelső ujjépített Józseffalvi lakóház és istálló építése. A legelső a nyolcvannégy közül. A Józseffalviakat ezt a nevezetes eseményt bizonyosan örömkönnyes szemmel ünneplik majd meg, de lélekben ott örvend velük mindenki, aki adományával hozzájárult Józseffalva ujjépítéséhez. Vasárnap ünnepi istentisztelet után Németh Kálmán dr. plébános szenteli meg az elsőnek elkészült házat.

A jövő hét folyamán Boza Alajos dr. kanonok, a Katolikus Népszövetség megbízásából a segélymozgalom vezetője és Rátz Mihály építész az építkezési munkálatok technikai vezetője Józseffalvára utaznak hogy személyesen győződjenek meg a most már teljes iramu építkezés előrehaladásáról.

Itt írjuk meg, hogy az elmúlt napon

Nagy Mihály — — — — — 50 lelt

Juttatott hozzánk a segélyakció javára s így az adományok végösszege 31.559 leire növekedett. További nemes adományokat köszönettel nyugtázzunk.

— Jackie Coogan megnyerte a szüleit ellen indított kártérítési pert! Néhány évvel ezelőtt bejárta a világsajtót annak a híre, hogy Jackie Coogan, a némafilm egykori ünnepelt csodagyermeké pert indított szülei ellen, mert azok nem akarták neki megfizetni azt a pénzt, amit annak idején mint filmszínész keresett. A perben most hozott ítéletet a losangelesi főtörvényszék s a négy millióról 250.000 dollárra olvadt kártérítési összegnek felét ítélte meg a most 25 éves Coogannak.

Az angol nyelv tanítását

Angliában végzett tanulmányaim alapján
szeptember hó 1-én megkezdem.

magánórák ifj. Domán Sándorné, Greceanu I. és csoportok. TEL.: 17-13

— BETÜK — MŰANYAGBÓL ÉS PORCELLÁNBÓL. Berlinből Irlák: Német vegyészek egy idő óta eredményesen kísérleteznek olyan műanyagokkal, melyek a nyomdal betűk készítésében az ólmot helyettesíthetik. Ezek az anyagok éppen úgy önthetők és alakíthatók akár a betűim és leltébb tartások. Legújabb hírek szerint, a műanyagok mellett most már kerámiatermékek, tehát pl. porcellán is alkalmasnak bizonyult betűkészítésre. Az újaita betűanyagokkal most folynak kísérletek.

— Kirándulás Menyházára. A tornaegyesület turista-osztálya augusztus 27-én, vasárnap reggel 5 órai indulással auton kirándulást vezet a kiesfekvésű Menyháza-füredre. Visszaérkezés este 10 órakor. Köött létszám, sorrendi jelentkezés, nagy kedvezmények. Jelentkezni az egyesületi helyiségben és a Foto Central-üzletben, Eminescu-ucca 4. Vezetők: Glück László és Dávidházy Kálmán.

Zóna-előadások a kertszinházban

Pénteken a „Mezei pacsirta”,
szombaton a „Szonia” kerül színre
olcsó helyárrakkal

A színtársulat pénteken szombaton, valamint vasárnap délután és este a nagy népszerűségnek örvendő zónaelőadásokat tart, amelyek során a belépőjegyek ára 17 és 27 le. A színház igazgatósága az utolsó előadásokként a nyári évad legnagyobb sikerű darabjait hozza színre, így pénteken este az átütő sikerű „Mezei pacsirta” kerül színre kitűnő előadásban, kifogástalan szereposztással. Szombaton este közkívánatra harmadszor kerül színre a „Szonia” nagyoperett, melynek címszerepét ezúttal is Betegh Bébi a kiváló primadonna játssza. Betegh Bébi parádés szerepével fővárosi levegőt áraszt a színpadon. Vasárnap délután a rendkívül mulattató „Egy bolond százat csinál” operett, vasárnap este pedig Kálmán Imre világsikerű nagyoperettje, a „Marica grófnő” kerül színre. Papp Ellával a főszerepben. A jökéletese előadások bizonyosan továbbra is feltűnéseket vonzanak. Jegyek elővetelben Oláh Sándor: főtéri könyvesboltjában, este a színházi pénztárnál.

Kiszélesíti Marinescu dr. közegészségügyi miniszter „az egészségügyi hadjáratot”

Marinescu dr., egészségügyminiszter a jelenleg folyamatban levő egészségügyi hadjáratot kiszélesítését határozta el. Ennek értelmében felhívja az ország értelmiségi rétegét — városi és községi vezetőket, papokat, — hogy kapcsolódjanak bele az elszánt küzdelembe. Az iskolaigazgatók jelenléte szintén kívánatos lenne a hadjárat során, mert ezek nevelhetnék az iskolás gyermekeket leginkább a kellő higiéniaira. De ezzel egyidejűleg érintkezésbe léphetne az iskolák tantestülete a gyermekek szüleivel is — hiszen köztudomású, hogy manapság meglehetősen szoros kapcsolat áll fenn az iskola és a család otthon között — és őket is kioktathatnák a szükséges higiéniaira. Hogy pedig e kezdeményezések komolyságát kihangsúlyozzák, a tanítóknak érintkezésbe kell lépniük a kerületi orvosokkal, akikkel közös munkaprogramot kötelesek kidolgozni, anélkül azonban, hogy zavarnák a tanulás és tanítás rendes menetét.

Ilyenformán tanui lehetünk egy szép és eredményes együttműködésnek, amely a nemzetvédelmi és egészségügyi minisztériumok között áll fenn. Ez az együttműködés remélhetőleg megtermi a maga gyümölcseit és a jövőben hasznára lesz az egész nemzet egészségének.

Az aradi Magyar Népkeözösség kerületi csoportjainak szervezése

Szombaton este fél 9 órakor az Iparos Otthon nagytermében találkozik Zsigmondháza, Ujrad és Kisszentmiklós magyar lakossága, hogy megválassza azokat, kik a kerület ügyeit vezetni fogják az új szellemben. Ebben a kerületbe Both Ottó irányította lelkesen a szervezés nagy munkáját, méltó segítő társai voltak: Balassa Pál, Örményi Gyula, Tamásóvi Dezső és Keszner Ferenc.

Vasárnap délelőtt a város egyik legnagyobb kerülete, a negyedik kerület, az ugynevezett Pernyáva magyar lakossága tartja 10 órai kezdettel az Iparos Otthon nagytermében alakuló és tisztikar választó közgyűlést. Ezt a kerületi Bősörményi Benedek irányítása mellett Kovalovszky Ernő, Pelcz József és Dresche József akerületi vezetők szervezték ifj. Ritók Imre, Malász Imre, Marossy György, Földváry József, Kovács István, Laczky János, Bauer József, id. Kovács Miklós, Puskei Ferenc, Tomasik János, Kreis Gáspár, Horváth Elemér, Lőrincz József, Princz Viktor, Ujhelyi Ferenc és Neubaer Ernő támogatásával.

Vasárnap délután ugyancsak az Iparos Otthon nagytermébe hívták össze a ségai kerület magyarságát az alakuló és tisztikar választó közgyűlésre. A nagy magyar lélekszámmal bíró külső kerület magyarsága is lelkesedéssel csatlakozott a Magyar Népkeözösséghez. Itt Dániel Péter vezetése mellett Höhn Géza vette át a munka nagy részét, kiket Schampek József, Osváth Dezső és Gedeon József támogattak nemes munkájukban. A főszozsédeli munkakörököt Liczkó László, Antalffy Kristóf, Vitalis István, Erdélyi István, Molnár István, Takács Ferenc, Horváth Imre és Tóth Sándor töltötték be fáradságot nem ismerő buzgalommal.

A jövő héten, augusztus 31-én, csütörtök este 9 órakor a III. kerület, szeptember 2-án, szombaton este Buzsák, szeptember 3-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a Mosóczy-telepen az ojtani Katolikus Kör helyiségében, délután 5 órakor pedig Mikalaka az ojtani Hájós vendéglőben tartja kerületi közgyűlést. Szeptember 7-én, csütörtök este 9 órakor az ifjúsági szakosztály alakul meg, melyben a 18—25 év közötti magyar ifjúságot hozzák össze az alkotó munkához. Végül szeptember 8-án a legnépesebb I. kerület jön össze az Iparos Otthonba alakuló közgyűlésre.

A kerületek szervezésével kapcsolatosan kézről kézre jár a hatóságilag engedélyezett és a Józseffalvi tüzkárosult magyar testvérek javára szolgáló hivaqalos gyűjtőív is, melyre Arad magyarsága szívesen adakozza össze a leieket. Ezuon kéri fel a szervező bizottság a kerületi vezetőket, hogy a nekik átadott gyűjtőíveket minden szombaton mutassák be Zombory Gyula főpénztáros urnak a Központ-hoz küldendő heti jelentések megtétele céljából.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész. Pjata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerész. Bulev. Reg. Maria 16.
KESZTENBAUM gyógyszerész. Strada Mărăsesti 68.

SPORT KÖZLÖNY

Perneky a Carpat F. C. játékosá és már vasárnap játszik csapatának bajnoki mérkőzésén

Eladta az AMTE a kitünő középcsatárt — A Carpat megbizottjának nyilatkozata — Ismét összeállítási gondok az AMTE csapatában

Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt az AMTE helyzetéről s többször is leszögezte, hogy a egyesület nagyobb anyagi segély nélkül nehezen veszi fel a küzdelmet a hallatlanul megerősödött csapatokkal.

Az anyagi segítség most váratlanul meg is érkezett, azonban egyelőre nem tudni, hogy tényleg segítséget nyújt a csapatnak, vagy még jobban legyöngíti. Az AMTE ugyanis két napja fontos tárgyalásokat folytat a Carpat F. C. Aradra érkezett megbizottjával, a piros-feketé csapat középcsatárának Pernekynek átengedése ügyében. A tárgyalások igen nagy lendülettel haladtak előre és csütörtökön délelőtt véglegesen megállapodott a két egyesület. A Carpat F. C. 130 ezer leiert átvette az AMTE egyesületét a kitünő középcsatárt, aki csütörtökön délelőtt már el is utazott Nagybányára, hogy részt vegyen a pénteki edzésen és vasárnap már szerepelni is fog a csapatnak resicai mérkőzésén az UDR. ellen.

Perneky István az AAC-ban kezdett futbalozni és az atlétiktól vette át az AMTE, ahol egészen mostanáig állandóan részt vett az egyesület mérkőzésein. A fiatal futballista többször volt válogatott-jelölt és a bucaresti-i sajtó csak, mint az „AMTE tankja” emlékezett meg róla minden alkalommal. Nagyképességű futballista, lelkes tagja volt csapatának, minden mérkőzésen első perctől az utolsóig küzdött és ha néha gyengébben is ment neki a játék, ezt hibának nála nem lehetett felróni, mert mindig szívvel küzdött. Az AMTE-ből való távozása, bár talán a bajnoki rajtához szükséges összeget eredményezte az átadás, igen nagy vesztesége az aradi egyesületnek.

Perneky kitünő feltételek mellett szerződött le a Carpat F. C.-hez. Mint villanyszerelő szerződéses 6000 leies fizetésű állást kap, ezenkívül lakást és fűtést és természetesen primumot.

Alkalmunk volt beszélgetni a Carpat F. C. Aradon járt megbizottjával, aki a következőket mondotta:

— Örülünk Perneky megvételének, mert a legjobban információkat kaptuk róla. Mint játékos ismerjük és most azt is megtudtuk, hogy megbízható és a szakmájában is elsősorban jártas szerelő. Ha történetesen, mint futballista nem jöhetett volna, mint villanyszerelőt vittem volna el. Csütörtökön este Bucarestbe utazom, hogy a szövetségnél elintézzem az átigazolást és ezután a formáság után Perneky végleg a mi középcsatárunk.

A játékos távozása az AMTE csapatát rendkívül meggyöngíti. Főképpen azért, mert mindössze három nap választ már el a bajnoki rajttól.

Nehéz elképzelni, hogy a középcsatár helyét megielesse, ezalatt az idő alatt akár játékosvásárlással, akár pedig a csapat egy másik játékosának beállításával meg lehetne oldani. Az anyagiakhoz jutott AMTE most minden bizonnyal megegyezik a kapusával s Szabóval is, talán Kovács is visszakerül, de még mindig nyitva áll a nagy kérdés, hogy hogyan frissítik fel a csapatot fiatalokkal.

Pintér jó játékosnak ígérkezik, de az erős bajnoki mérkőzéseken még nem játszhat kielégítően középcsatárt. Tehát ajánlatos volna, akár a Kinizsinél, akár valamelyik másik vidéki csapatnál megfelelő játékosról gondoskodni, aki talán olcsón megkapható volna. Az aradi labdarúgás kétségkívül hanyatlóban van, ezt minden szépités nélkül beismerhetjük, de azért nem szabad engedni, hogy a nagy futball-multra visszatekinthető AMTE egészen alárendelt szerepet játszon az ország csapatainak versengése közepette. Az egyesületi vezetőkön a sor, hogy fiatal játékosokat ismét visszazerezzék az aradi egyesületnek jó hírnevét.

Izgalmak a temesvári sportkörökben a Kinizsi miatt

Reménytelen helyzetben a nagymultu egyesület

A Kinizsi három évtizeden keresztül nyújtott sportolási lehetőséget a kisebbségi sportembereknek és Románia labdarúgósportjára voltaképpen a Kinizsin keresztül figyelt fel a világ. Ötször szerezte meg ez a csapat Románia országos bajnoki címét és számtalanszor képviselte dicsőséggel külföldön is a román labdarúgósportot. Most pedig — az elmúlás küszöbén áll.

A Kinizsi, amely a temesvári vasúti műhelyre és hatalmas hívő táborára támaszkodott, akkor jutott az első válságba, amikor a Ripensiaát megalapították s az új csapat törzsét a Kinizsi játékosai szolgáltatták. Zombory, Bürger, Ágner, Kotormányi, Beke, Lakatos, Hoksáry csatlakoztak az új alakulathoz, amely teljesen ingyen jutott ezekhez a játékosokhoz. Ezt a csapatot még kiheverte a lila-fehér egyesület, mert kitünő utánpótlással rendelkezett. Minden jel arra mutatott, hogy a fiataloknak a Kinizsi névhez méltóan sikerül szerepelniük. Az anyagi nehézségek arra kényszerítették az egyesületet, hogy egyesüljön a gyapjúipari egyesülettel, az llyával, de ez nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

Az idén a Kinizsi balszerencsés bajnoki idény után kiesett az elsőosztályból. A kiesést éppen a Ripensiaának „köszönhetné”. A kiesés után a régi Kinizsi hívek nagyszabású taggyűlő mozgalmat indítottak, hogy az egyesület fenntartását biztosítsák. Ez nem járt kellő eredménnyel. A kitűzött közgyűlések is azt bizonyították, hogy az egyesület sorsa iránt nem nyilvánul meg kellő érdeklődés.

Közben a Ripensia is kellemetlen helyzetbe került. Bindea és Chiroiu kiválása után a sűrű szoros értelmében nem rendelkezett olyan csapattal, amellyel nevéhez méltóan tudott volna szerepelni a bajnokságban. Ez a magyarázata annak, hogy Lazar Cornel dr., a Ripensia elnöke és Juga Livius ügyvéd, a Kinizsi elnöke között megegyezés jött létre, amelynek értelmében a Kinizsi a Ripensia rendelkezésére bocsátja azokat a játékosokat, akikre a volt bajnokságnak

szüksége van, ennek fejében 15.000 lei havi támogatást nyújt a Kinizsinek és az adóságok részletben történő fizetését is vállalja. Ez a megegyezés a Kinizsi végét jelenti, hiszen megmaradt csapatával csak reménytelen és kilátástalan küzdelmet vihat a B. osztályban.

A megegyezés feltűnést keltő körülmények közt jött létre. A kiesés után a Kinizsi vezetősége lemondott és az ügyvezetést ideiglenesen Popovici Milutin, a többszörös birkozóbajnok vette át. Juga Livius, a lemondott elnök, aki a Ripensiaával való megegyezést szorgalmazta, vezetőségülést hívott össze. Ezen az ülésen alig nyolc előzőleg lemondott vezető gyűlt össze, kivétel nélkül olyanok, akik az utóbbi évek folyamán csatlakoztak az egyesülethez. Ezek határoztak a Kinizsi sorsáról. A szavazás a Ripensiaával kötendő megegyezés mellett szót. Miközben a sorsdöntő ülést tartották, a Kinizsi játékosai elkecseregették a vezetők ellen. A játékosok egyébként semmi képpen sem akartak beletörődni a döntésbe s ezért értekezletet hívtak össze a Banatul-pályán. Temesvári sportkörökben általános izgalommal tárgyalják az eseményeket, mert nagyon jól tudják, hogy ezzel a csellegéssel a Kinizsi eltűnt a temesvári sportéletből. Különösen azok vannak elkecseregedve, akik éveken keresztül rengeteg áldozatot hoztak a Kinizsiért s most tehetetlenül állanak szemben az új fordulattal.

O Vasárnapi törpebajnokság. A törpebajnoki mérkőzések pályabeosztásai a következők: Gloria-pálya: péntek, augusztus 25.: 6.15 órakor Olimpia—Transilvania, Vasárnap, augusztus 27.: Gloria-pálya: 8.30 órakor Crisana—Transilvania, 9.45: Gloria—Banatul, AAC-pálya: 8.30: Hakoah—Olimpia, 9.45: AAC—Unirea, AMTE-pálya: 9 órakor: AMTE—ATE, Kedd, augusztus 29.: Gloria-pálya, 5 órakor: Banatul—Olimpia, negyed 7 órakor: Gloria—ATE, Kedd, AAC-pálya, 5 órakor: Crisana—Hakoah, Vasárnap délelőtt AAC első csapata a Hakoah első csapatával edző mérkőzést játszik 11 órai kezdettel, délután fél 3 órakor az ifjúsági csapatok játszanak.

Sportvonat Budapestre

utlevél nélkül,
csak egy személyazonossági igazolvánnyal.

Aradról indul szeptember 12-én Budapestre érkezik aznap

Budapestről visszaindul szept. 18-án Aradra érkezik aznap

Az utazás ára Lei 1.800 személyenként oda-vissza, számozott 3-ik osztályu vagonokban.

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethetők.

Beiratkozási határidő: 1939. szept. 5-ig

Beiratkozások a:

WAGONS-LITS // COOK

menetjegyirodában, ARAD, Minorita-pa. oia
A pontos idő idejében közölve lesz.

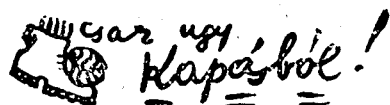
A női törpívás

világbajnoka magyar

A hécsi főiskolás világbajnokság eddigi küzdelmei során Magyarország 3 világbajnoki számot nyert meg, mégpedig a hölgy törpívást, a 100 m-es férfi gyorsuszt és a 400 m. gyorsuszt. A magyar versenyzők azonban a többi számban is sikerrel állták meg helyüket.

Férfi csapatverseny: Olaszország—Finnország 16:0. Magyarország—Németország 8:8. (jobb tussarányal győzött a magyar csapat). Olaszország—Németország 12:4. Magyarország—Finnország 12:4. Németország—Finnország 14:2. Olaszország—Magyarország 9:3. A végső sorrend: 1. Olaszország 3 győzelemmel, 2. Magyarország 2 győzelemmel, 3. Németország 1 győzelemmel, 4. Finnország győzelem nélkül.

A női egyéni törpívásban: 1. Horváth magyar 4 győzelem, 2. Mayer német 3 gy., 3. Kraut német 2 gy., 4. Petri német 1 gy., 5. Tanoga holland győzelem nélkül.

Megkötötték a horvát—szerb labdarúgó-békét. A horvát csapatok és a szerb csapatok két külön ligában játszanak a bajnokságért. A két-két első helyezett azután kétfordulós külön mérkőzéseket játszik a bajnoki címért.

Franciaország rendzi az 1940. évi asztali tenisz világbajnokságot Párisban, mégpedig február hónapban.

Nagyszerű propagandája lesz az atlétikának szeptember 24-ikén, amikor a magyar sport valóságos ünnepnapot ül. A magyar—német labdarúgó mérkőzést ugyanis közös műsoron rendezik meg a finn—magyar atlétikai viadallal. Kitünő ötlet, mindezért sport tábora sokat nyer vele!

A magyar ifjúsági labdarúgó-bajnokságban — a miniszteri biztos rendelkezése szerint — azok a játékosok szerepelhetnek, akik 1921, 1922, 1923. és 1924-ben születtek. Az újoncokéért folyó küzdelmekben az 1923-ban, 1924-ben, 1925-ben és 1926-ban született játékosok vehetnek részt.

O Az Astra uszóversenye. Az Astra sportegyesület augusztus 27-én, vasárnap rendez meg a Maros-nak a Kulturpalotától a várhidig terjedő szakaszán Aradváros 1939. évi rövidtávúszó bajnokságát. A verseny délelőtt 10 órakor kezdődik és azon valamennyi uszással foglalkozó aradi sportegyesület indítja versenyzőit. A verseny senior ifjúsági, gyermek és ifjúsági számokból áll. Senior férfiszámok: 100 m. gyors, 100 m. mell, 100 m. hát és 500 m. gyors. Senior női számok: 100 m. gyors, 100 m. mell és 100 m. hát. Ifjúsági számok: 100 m. gyors, 100 m. mell, 100 m. hát és 500 m. gyors. Ebben a számban azok a versenyzők indulhatnak, akik 1921-ben és későbbben születtek. Gyermekverseny: 100 m. gyors. Itt azok nevezhetnek, akik 1924-ben és később születtek. Törpeverseny 10 éves korig: 50 m. gyors. Nevezni lehet augusztus 25-ig Gorgau Remus, Fabrica Astra címen. Nevezési díj 20 lei, kivéve a gyermek- és törpeversenyt, ahol 10 lei a nevezési díj.

HAKOAH GARDEN-PARTY augusztus 27-én, délután 4 órai kezdettel lesz megtartva az Öregek Otthonának kertjében és összes termeiben.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Hangya-szorgalommal dolgozik az aradi „Hangya“-központ Új szövetkezeti ház épült Ágyán négy-százezer lei költséggel

Az erdélyi magyar társadalom egyik életföldadata a falvak lakosságának a megsegítése. A falvak magyar gazdaságának nem menekült meg a gazdasági válságtól s sürgős orvoslásra szorult. A vezetőkörök, helyes érzéssel meglátták, hogy mi az első tennivalójuk egyike: a falvak, a gazdaközönségnek megfelelő árucikkkel való ellátása. E célból alakultak meg a szövetkezetek, amelyek hivatalosan voltak olcsóbban és pontosabban szállítani a falvak lakossága által igényelt árukat. Ma már a gazdaság érzi, hogy mit jelent számára a szövetkezeti élet és hogy milyen gazdasági fellendülésre jogosít.

Eppen ezért érdemesnek tartottuk felkeresni az aradi „Hangya“ szövetkezetet, amely fáradhatatlanul és megfelelő ügyszeretettel ápolja a magyar gazdák vagyoni és ezzel együtt szociális, valamint kulturális előrehaladását.

A szövetkezet irodájában Petres Bálint, az aradi központ vezetője fogad.

— A falusi gazdaközösség áruval való ellátása a főfeladatunk — mondja Petres Bálint. — A forgalom jelentékeny, de azért bizonyos körülmények gátolják a zavartalan árukereskedést. A leg súlyosabb kérdés a gazdák tőkehiányának az elégtelensége. Különösen a pénzügyi nehézségek állnak a kibontakozás útjában. De minden remény meg van arra, hogy rövidesen javulásról számolhatunk be ezen a téren is.

— Enyveden van a központunk. Arad, Nagyvárada, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Szatmár áruelosztó központok. Ezekről a helyekről szerzik be közvetlenül a falusiak a szükséges árucikkeket.

— Milyen előnyök származnak ebből?

— A szövetkezetnek a következőkben találhatjuk az előnyeit: Az áruelosztó központok, miután nagy mennyiségben vásárolnak, természetesen olcsóbban kaphják az árukat és így olcsóbban tudják a gazdáknak eladni. Belföldi cikkeket gyárakból veszünk, gyarmatárakat pedig a kikötőkből (Constanta, Galati, Brajla). Azonkívül a vásárolt árukat a falusi szövetkezetekben maguk a gazdák adják el, ők szabják meg az árakat, ők intézik a szállítást, tehát nem érezhetik magukat becsanottaknak.

— Az aradi központhoz tartozik a megye, a hánsági magyar települések és Bihar megyéből Ant község, amely közel fekszik megyénkhez. A központ természetesen időközönként felülvizsgálatokat tart az egyes szövetkezeti házakban. Átlag havonta egyszer tesz ilyen látogatást, amikor megfelelő tanácsokkal is ellátja, utbagazítja a szövetkezeti kérdésben még nem eléggé jártas gazdákat. A mi központunkban a falusi szövetkezetek általunk értékesítik a gazdák terményeit. Mi minden lehető megteszünk e téren és a tejtermékek értékesítése már megfelelőnek bizonyult, mert ezekhez a termékekhez kevés tőke szükséges. Gabonákban a román szövetkezetek vették át az értékesítést.

— Ebben az esztendőben Aradon, magában a városban is szeretnénk volna felállítani egy új, különálló központot, de eddig még nem sikerült. Reméljük azonban, hogy rövidesen sor kerül rá. Itt a központban tizenketten dolgozunk. Egész éven át szakadatlanul folyik a munka. Nálunk nincs „uborkaszézon“ — teszi hozzá mosolyogva Petres Bálint. — A faluban mindig szükség van a szokásos mennyiségű árura és mi már tudjuk is, hogy melyik szövetkezet, mikor küld be áruért. Természetesen, igen sok függ a fogyasztástól. A végére hagytam annak megemlítését, aki a „Hangya“ elnöke, irányítója és aki fáradtságot nem ismerve dolgozik a szövetkezet érdekében. Gróf Haller István személyében olyan vezetőnk van, aki az egész szövetkezeti szervezettel a fejlődés útjára tereli. Kerelőszentpátról hetenként kétszer utazik be Enyvedre, felülvizsgálja a központ munkáját és ellenőrzi annak szabályszerűségét.

Ennyit mondott Petres Bálint és még csak azt teszi hozzá, hogy az új szövetkezeti törvények folytán fokozottabb állami felülvizsgálás

alatt van a „Hangya“, de mindenütt csak elismeréssel adóznak működésének.

Az irodahelyiség falain számos csonortkép hirdeti a „Hangya“ múltját. Reméljük, hogy a jövő is virágzó lesz és a magyar gazdák életét sokáig fogja még könnyíteni.

Az épület udvarán áll még néhány szekér. Most rakták meg árukkal. Az egyik kocsi ágyal. Harsabajuszos öreg magyar tesz-vesz körülötte. A szekérről leolvasom a nevét: Kiss P. Mihály. Beszédekbe elegyedek vele. A szövetkezeti életéről kérdezek egyet-mást. P. Kiss Mihály érezhető büszkeséggel válaszol:

— Nálunk Ágyán most építettünk éppen egy új szövetkezeti házat, majd négyszáz ezer lei értékben. Ami tartozás van, azt is kijelentjük. Csak a buza ára lenne valamivel magasabb...

A mellette lévő kocsiról helyeslőleg bólogat egy másik gazda. Megnézem, mi van a kocsira írva. Gyöngyösi Károly, Ant. Hát ez már elég messziről jött. Mondja is:

— Virradatkor indultunk el a faluból és maidnem este jett, mire beértünk. Csak aztán jó árut kaptunk.

Hát ez valószínűleg meglesz. Sietve teszik fel a szekerekre a ládákat, hordókat, aztán fizetnek és indulnak hazafelé. Késő estére, vagy másnap hajnalban érkeznek Ágyára, Antra, Zerindre, Vadászra, ki-ki a falujába és megosztják egymás között a városból hozott kincseket.

Milyen árukat helyeztek katonai ellenőrzés alá

A Monitorul Oficial augusztus 21-iki száma közli azt a minisztériumi jegyzőkönyvet, amely bizonyos árucikkek katonai ellenőrzés alá vonásáról intézkedik. A rendelet értelmében teljes mennyiségükben zár alá kerülnek augusztus 25-iki hatállyal úgy a gyári raktárakban, mint a nagykereskedők raktáraiban is a katonai és parasztáru típusú fehér vásznak, a fehérneműnek való khakivásznak, a katonai bluzok céljaira alkalmas khakivásznak, a páronként 100 grammnál nehezebb harisnyák, a darabonként 300 grammnál nehezebb flanelledek, az ezerméterenként 60—80 gram közötti fehér és khaki cernák. Hetven százalékos erejéig a nyers gyapot, a pamutfonalak közül a 10.1, 12.1, 14.1, 16.1, 18.2, 10.2, 10.3 és 14.3 számúak, törülközők, kötszövetek keztük. Teljes mennyiségben a gyapjú és gyapjúárúk közül a 400 grammnál nehezebb flanelledek, páronként 150 grammnál nehezebb harisnyák, a szürkeszínű takaró pokrócok, a hadsereg részére való khaki posztó. A közönséges és merinojuh gyapjuból 80 százalékos, a hosszuszőrű gyapjuból 60 százalékos, festett vagy festetlen gyapjufonalból nyolc van százalékos.

Ami a bőrt és a bőrgyártmányokat illeti, ezekből teljes mennyiségben zárólik: a katonai és sportbakancsokat, a bőr és gumibakancsokat, a csizmákat, kivéve a sevré és lakkárut. Részben zárólik: hetven százalékban a talpánvagokat és 70 százalékban a kidolgozott bőroket.

Teljes mennyiségben zárólik a len, és ken dergyártmányok közül az ezer méterenként 60—80 gramos cernát. Hetven százalékban a len és kendervászon, hetven százalékban az ugyanilyen hevedereket, gyeplősárakat, köteleket és a zaboszsákokat. Nyolcvan százalékban az ujjas vagy ujjatlan prémellényeket és a báránvbőr kucsmákat.

A fentemlített zárolt árukat a hadügyminiszterium engedélye nélkül tilos eladni. A nagykereskedők csak a zárolatlanul maradt hányadot értékesíthetik.

Magyarország huszonöt ezer vagonról

háromezer vagonra akarja csökkenteni romániai tűzifa-behozatalát

Kolozsvár. A folyamatosan lévő román-magyar kereskedelmi tárgyalások fordulópontot jelentenek a két állam egymásközi gazdasági kapcsolataiban. A magyar kormány most már figyelembe veszi azt a helyzetet, amelyet Kárpátalja visszacsatolása és a dunántúli petróleum telepek kijaknázása jelent a magyar gazdasági életnek.

Ujabb jelentések szerint a magyar tárgyaló bizottság többek között azt javasolja, hogy Románia tűzifa-kivitelét a magyar piacra az eddigi évi 25.000 vagonról, mindössze 3 ezer vagonra csökkentésék. Hasonló arányú csökkentést kíván Magyarország más faipari termékekben is. Ugyanilyen tervei vannak a magyar kormánynak a petróleum-behozatal terén is.

— Az arad-gáji EMGE-gazdakör alakuló közgyűlése. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet aradmegyei gazdaköreinek száma vasárnap még eggyel szaporodik. Augusztus 27-ikén délelőtt fél tizenegy órakor tartja meg a gáji Hangya szövetkezet helyiségében alakuló közgyűlést a gáji gazdakör. Arad-Gáji gazdaságalm felismerte a gazdakörök jelentőségét, azt a ténnyet, amelyet ezek az egyesületek a gazdának mindennapi munkájában nyújtanak és ezért elhatározták a gazdakör megalakítását. A közgyűlésen az EMGE aradmegyei vezetői is megjelentek.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Eszakamerikai gyorsszolgálat minden esütörtökön

HAMBURG BÓL
NEW YORK B A

Southampton és Cherbourg érintésével a „New-York“, „Hansa“, „Hamburg“ és „Deutschland“ gyorsgőzösökkel.

Nem gondolná, hogy ilyen tengeren van...

A Frahm-féle egyensúlyozó készülék a hajó nyugodt menetét biztosítja. A kényelmes kabinok, a változatos izlésű berendezett társas helyiségek az utazást kellemessé teszik. Kérdezze a HAPAG számos barátját miért utaznak mindig a mi hajóinkon? Mert igéreteinket a valóság még messze felülmúlta.

Üdülési és látogatási utazások.

AMERIKÁBA minden időtartamban és árban

Mindig jól utazik a

Hamburg-Amerika Linie hajóin

Információkkal szívesen szolgál a Hamburg-Amerika Linie S.A.R. képviselője

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86.

Ha reuma, skrofula, köszvény, pajzsmirigy és női betegségekben stb. szenved, ugy csináljon egy meleg iszapkúrát

5.900—7.000 leies nagyon mérsékelt áron és teljesen gyógyul.

Felvilágosítások és mérsékelt áru fizetek kaphatók minden utazási irodában és a képviselőnél: Turismul Mondial Bucuresti, Calca Victoriei 61. Tel.: 5 35-07 és a fürdőhelyen.

Grand Hotel Movila és Sailor valamint **Vila Moderna** igazgatóságánál. Telefon 1.

CARMEN-SYLVA, Fekete-tenger. — 50%-os vasúti kedvezmény!

Négyszázötvenezer vagon az idei búzatermés

Hatvanezer vagon tengeri körül kivitelre az idén

A földmivelésügyi minisztériumba érkezett jelentések szerint országsszerte esőzések voltak és ezek az esők jó hatással voltak a tengerire. Gyenge tengeri termés egvedül Basarabiában lesz, ahol az egész nyár folyamán szárazság volt.

Egyes sík helyeken, ahol az esőviznek nem volt kellő lefolyója, a tengeri rothadni kezdett.

A cséplés az egész országban befejezéséhez közeledik. A minisztérium becslése szerint idei búzatermésünk 450 ezer vagonot tesz ki az elmúlt évi 490 ezer vagonnal szemben. Az idei termés mennyisége az öt évi átlagot meghaladja, a minőség azonban az elmúlt évi alatt marad.

Tengeritermésünk viszonylagosan jó lesz. Előreláthatólag a kivitelre kerülő mennyiség 60 ezer vagonot tesz majd ki.

A román pavillon megnyitása az isméri nemzetközi vásáron

Istambulból jelenti a Rador: Vasárnap délután hat órakor, Törökország közgazdaságügyi miniszterének, valamint a helyi hatóságok jelenlétében nyitották meg a román pavillont, az isméri nemzetközi vásáron.

Jelen volt még Franciaország és Görögország követe, akiket Vasile Stoica, Románia törökországi követe fogadott, dr. Manescu Nicolae gazdasági tanácsossal, a román kormány megbízottjával és Mosonscho építésszel, aki a pavillont megalkotta.

Vasile Stoica néhány szóval üdvözölte a megjelenteket és kiemelte a fejlődő román-török barátságot.

Ezután dr. Manescu Nicolae, a követség gazdasági tanácsosa felvilágosításokat adott Románia részvételéről és hangoztatta, hogy azok a minták, amelyek a kiállítás anyagát képezik, valódi kiviteli cikkek is lehetnének Romániának Törökország felé.

A látogatók a pavillon megtekintése után elragadtatásuknak adtak kifejezést. Különösen esztétikai szempontból tett mély és felelhetetlen benyomást az izléseken elhelyezett kiállítási anyag.

Új borkiviteli egyezményt köt

Románia Németországgal

Bucuresti. Az elmúlt héten a szőlőtermelési szövetkezetek nemzeti szövetsége háromtagú küldöttséget mentett Berlinbe, amelynek az a feladata, hogy Németországgal új borkiviteli egyezményt létesítsen. A helyzet az, hogy Romániában hiába volt gazdag a bortermelés, mert komoly kivitelre eddig alig volt alkalom. Az első exportkísérleteket tavaly és tavalyelőtt tették meg. 1938-ban a román-német bizottság, amely a gazdasági egyezmény megkötését végezte, 2000 vagon borból álló kiviteli kontingenst állapított meg, de a világpiacon árainak esése miatt literenként csak 5 pfening prémiumot fizettek. A megkezdés alapján a nemzetgazdasági minisztérium a 2000 vagonból álló kontingenst a következőképpen osztotta fel: 70 százalék a szőlőtermelők szövetsége számára, 10 százalék a szövetkezeti központ számára és 20 százalék a borszárműveleszők szövetsége számára. Tekintettel arra, hogy adásvételi szerződést nem kötöttek, ennek következtében januárban a nemzetgazdasági minisztérium bizottságot küldött Berlinbe, amelyben a fent leírt érdekeltségek képviselői vettek részt és amelynek az volt a feladata, hogy a szerződést megkösse és így a kivitel megkezdődhessen.

A román bortermelők körében azt remélik, hogy az új küldöttség megfelelő megállapodást fog létesíteni Németországgal és az idén komolyan megkezdődhet a romániai borok exportja.

A szőlőtermés kilátásai egyébként sokkal szorongóbbak, mint az elmúlt évben voltak. A borszárműveleszők nyugodt hangulat uralkodik, az árak tartottak, de üzletkötés csak kevés volt.

— Iratok nélkül senki se vállaljon munkát idegenben. A községi előjárásokhoz való továbbítás végett a temestartományi helytartóság továbbította az aradmegyei prefekturára a belügyminiszteriumnak egy rendeletét, amely azokra a munkásokra vonatkozik, akik lakhelyüktől távolos községekben vagy városokban keresnek munkát. A belügyminiszteri rendelet hivatalozik a brassói munkakamara emlékiratára, amely arra utal, hogy iparilag fejlődő városban, mint Brassó, gyakran megesik, hogy az ott munkát kereső munkások minden írás nélkül jelentkeznek. Nincs személyazonossági, állampolgársági bizonyítványuk, katonakönyvük, nem rendelkeznek a lakhelyük elhagyását igazoló irattal és ezeknek az iratoknak híján nem tudnak elhelyezkedéshez jutni, mert nem lehet őket szabályszerűen bejelenteni. Az emlékirat szerint gyakran előfordul az is, hogy valamely vidékről tömegesen kötnék le munkásokat és mire azok megérkeznek munkahelyükre, a munkaadó már nem vállalja az eredetileg megállapított feltételeket. Mindezekre való tekintettel a belügyminiszterium utasította a községi hatóságokat: hívják fel a lakhelyüket elhagyó munkások figyelmét, hogy csak a szükséges iratokkal ellátva menjenek más helységebe, városba munkát keresni, másrészt pedig olyankor, amikor a munkások alkalmazása tömegesen történik és tömegesen viszik el őket más helyre, a községkészen álljanak irásos szerződést és a munkaadó vagy annak megbízottja írásban vállaljon kötelezettséget arra, hogy a lakhelyükről elvitt munkások az ígért bért meg is kaphják.

A gázárlatok megrendelésére

szeptember 1-ig adtak újabb haladékokat

A Sfatul Negustoresc Bucuresti-i központja értesítette szatmári fiókját, hogy a gázárlatok beszerzésére a kormány szeptember elsejét jelölte meg legutolsó határidőnek. Addig az időpontig az érdekeltek külön megállapodást köthetnek a költségelvezető gázárlatok részleteiben történő fizetésére vonatkozólag. A szatmári Sfatul vezetősége felszólította tagjait, hogy szeptember 1-ig saját érdeklükben feltétlenül rendezzék gázárlat rendeléseiket.

A Romániába szóló gyűjtőkocsiforgalomban továbbra is lehet német márkában fizetni a fuvardíjat

Mint jelentettük, a belföldi szállító vállalatok a napokban közölték ügyfeleikkel, hogy a német kormány egy rendelkezése következtében egyelőre a Németországon át való tranzitforgalomra nem vállanak megbízatásokat. Az említett rendelet szerint ugyanis a Németországon át szállított, tehát tranzitált áruk fuvardíját a jövőben nem lehet német márkában fizetni, hanem csak nemes valutában.

A Németország területén megjelenő szállítási szaklapok megemlítik, hogy ennek a rendelkezésnek következtében Németország azt reméli, hogy jelentős mennyiségű devizához jut és így lényegesen gyarapíthatja deviza készletét. Ennek a rendelkezésnek végrehajtása romániai vonatkozásban nehézségekbe ütközik, sőt teljesen lehetetlen. Az érdekeltek számára ugyanis a nemes devizákban való fizetés többletköltséget jelent, de ettől függetlenül a Banca Nationalától nem tudnak nemes devizákat szerezni arra, hogy egy tranzitáru fuvardíját előre kifizessék. Az új helyzet miatt jelenleg romániai vonatkozásban a Németországon át való tran-

zitiforgalom szünetel és a nemzetközi szállítócégek, amelyeknek Romániában is vannak érdekeltségeik, igyekeznek közbenjárni a helyzet megváltoztatása érdekében.

Bucuresti jelentés szerint Románia részéről megállapodás jött létre a német államvasutakkal, olyan értelemben, hogy azokért az árukért, amelyek gyűjtőkocsiban érkeznek idegen államokból Németországba, ahol elosztják és csoportosítják, majd ugyancsak gyűjtőkocsikban továbbítják Romániába, a fuvardíjakat továbbra is birodalmi márkában lehessen fizetni, ha a fuvardíjaknak a kliring utján való átutalása biztosított. Minden más szállítmányért a magyar vasutak vonalain történő tranzitálásnál svájci frankban kell a fuvardíjakat fizetni.

Harminc napos határidőt adott

a minisztérium a gyapju forgalmi adójának befizetésére

A pénzügyminiszterium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekkel közölte, hogy augusztus 22-ikétől számítva harminc napos határidőt adott az összes gyapjut feldolgozó üzemeknek, hogy az 1939. április elseje óta üzemükbe bevitt gyapju után esedékes forgalmi adót kifizessék. Ezen időn belül az említettek a forgalmi adót büntetés nélkül fizethetik ki.

A kismalmosok azt kérik, hogy az ő búzájukat is vásárolja meg a szövetkezeti intézet

Az aradmegyei kismalomtulajdonosok céhe átiratot intézett a céhek bucarestii szövetségéhez és közbenjárását kérte a kismalomtulajdonosok jelenlegi ügyében. Az átiratban az aradi céh a következőkre világított rá: Az úgynevezett parasztmalmok, amelyek mentesek a kereskedelmi malmokra kirótt különböző illetékek alól, ennek ellenére tudvalevőleg csak vámorlést folytathatnak, vagyis csak a termelőktől vállalhatnak őrlésre búzát és az őrlés közben nem szabad készpénzt elfogadniuk, hanem csak az őrlésre kerülő buza egy bizonyos hányadát, az úgynevezett vámot. Ebből a vámból a kismalmosoknál jelentős buzamennyiség gyűl össze, amelyet értékesíteni akarnak. A kereskedők jelenleg csak kis mennyiséget vásárolnak meg, ezeket is inkább a termelőktől, a szövetkezeti intézet által megbízott szövetkezetek pedig kizárólag csak a termelőktől vásárolnak, úgy hogy a parasztmalomtulajdonosok nem tudják búzájukat eladni és ilyen körülmények között nem találják meg számításukat. Egy-egy malomtulajdonos raktárában vagonszámra áll a buza, amelyet nem tudott eddig eladni. Erre való tekintettel a kismalmosok azt kérik, hogy a szövetkezetek ne csak termelőktől, hanem tőlük is vásároljanak búzát, annál is inkább, mert hiszen a buzaértékesítési törvény ezeket a malmokat a termelőkkel egy kategóriába sorozza.

Klein József és Gál Lipótné szül. Klein Sarolta tudatják, hogy Edesanyjuk,

özv. Klein Lipótné

szül. Schauengel Netty

f. évi augusztus 24-én, 86 éves korában elhunyt.

Temetése f. hó 25-én, pénteken d. u. 4 órakor a régi zsidótemető halottasházából.

Arad, 1939. augusztus 24.

Klein Józsefné
szül. Havas Böske
Gál Lipót
Schuhof Laci

Részvéltatózatások mellőzését kérjük.
(Minden külön értesítés helyett.)

Egy újabb rendelet:

Nem kell új személyazonossági bizonyítványokat kiváltani!

Közlött a hivatalos jelentés, amely szerint a városházákon új népesedési hivatalokat létesítenek és ezek a hivatalok fogják három hónapon belül kiállítani a személyazonossági igazolványokat. E hírrel kapcsolatban a Bucarestben megjelenő Romanja című lap legújabb száma közli Gabriel Marinescu főbíró államtitkár hivatalos közleményét, amely a következőképpen szól:

— A rendőrség állambiztonsági hivatala, csendőrség államtitkársága közli a következőket:

— A fővárosi lapok augusztus 21-iki számá-

ban megjelent hír, amely szerint a főváros polgármesteri hivatala mellett új népesedési hivatalt állítanak fel, nem felel meg az igazságnak.

— A bejelentő hivatalok továbbra is a rendőrkormányzati ügységek mellett fognak működni.

Gabriel Marinescu államtitkár.

Ebből a hivatalos közleményből arra következtethetünk, hogy azok a hírek is valótlanok, amelyek szerint az új közigazgatási törvény értelmében 3 hónapon belül mindenki új személyazonossági bizonyítványt köteles váltani.

Hadbírósi eljárás egy szalontai újságíró ellen az „Az Est” cikke miatt

Szalontáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt, amikor Reményi Sándor a vak szalontai újságíró szemoperáció céljából a magyar fővárosban tartózkodott, tragédiájával a Budapesten megjelenő „Az Est” című napilap részletesen foglalkozott. Reményi Sándor csak akkor értesült Az Est velefoglalkozó riportjával, amikor hazaérkezett és Debau rendőrfőnök felolvasta előtte a cikket. Reményi kijelentette a rendőrfőnöknek, hogy ő nem lehet felelős, amit róla írtak és ezt ki is hangsúlyozta a felvett jegyzőkönyvben is.

A jegyzőkönyvet és Az Est inkriminált cikkét a szalontai rendőrség megküldte a kolozsvári hadbírósnak. Mint értesülünk, a kolozsvári hadbíró Reményi Sándor ellen eljárást indított és az augusztus 26-ra kitűzött tárgyalásra az újságíró elővezetés mellett idézte meg.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, AUGUSZTUS 25.

Bucaresti. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek, 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:05: Rádiózenekar. 13:45: Felolvasás. 13:54: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időjelzés, közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: G. Ionescu előadása a munkásokról. 19:17: Lemezek. 20: Nicolae Iorga felolvas. 20:20: A rokokó és a Napkirály korabeli táncok és balettek lemezei. 20:40: Verdi: Rigoletto, háromfelvonásos opera. Lemezek. 22:35: Hírek, sportközlemények. 22:15: Hírek. 22:45: Lemezek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Katonazenekar. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Veress Károly cigányzenekara. 15:30: Hírek. 17:15: A rádió diáktévéje. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:40: A rádió szalonzenekara. 19:30: Sportközlemények. 20:15: Hírek. 20:25: Felvidéki dalok. Előadja Kubányi György, kíséri Gáspár Lajos

cigányzenekara. 21:25: A rádió külföldi népszerű órája. 21:40: Ady-Anthologia. 22:05: Károlyi Gyula zongorázik. 22:40: Hírek időjárásjelentés. 23: Tánclemezek.

Bucarest II. 10:45: Szent Lajos elhozza a főszerkesztőt. Gabriel Asztrik dr. előadása. 20:15: Pechthoven: D-dúr hegedűverseny, hanglemezről. 21: Hírek. 21:20: Melles Pála zenekara. 22:35: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 26.

Bucuresu. 7: Ritmikus torna, lemezek háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek, 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:05: A Luceafaru-zenekar. Alexandru Boienescu ének-számaival. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időjelzés, közlemények. 17: A Straja Tarrij szervezet órája. 18:15: A Munca si Voe Buna szervezet órája. 19:15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:16: Rádiózenekar. 19:50: D. Iov. előadása a beszarabiai tájakról. 20:05: A zene folytatása. 20:35: Arax Savagian és Aura Davideanu kettősökét és operariákat adnak elő. 21: Rádióposta. 21:15: Paul Godwin lemezei. 22: Hírek, sportközlemények. 22:15: Tánclemezek. 22:30: A „Voe Buna” vokállérmes. 23: Hírek. 23:15: Victor Predescu zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Lakatos Floris cigányzenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Hanglemezek. 15:30: Hírek. 17:20: Miért lett színész E. Kovács Gyula? Rozsnyai Kálmán előadása. Felolvasás. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Rádióposta. 18:35: Tánclemezek. 18:55: Iparügyi előadás. 19:40: A mulya fiú. Vigjáték egy felvonásban. Irta Turchányi István. 20:15: Hírek. 20:25: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara muzsikál. Ihar Ferenc tárogatózik. 21:10: Elfelejtett költők. A verseket Sz. Kovács Ernő szavalja. 21:35: Sportközvetítés. 22: Gigli ária, és dalestienek közvetítése Luzernből. 22:35: Hírek, időjárásjelentés.

Budapest II. 20: Munkásdalárda. 20:30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek, löversenyeredmények. 21:20: Reneszánsz kiállítás Bresciában. Farkas Zoltán előadása. 21:45: A rádió szalonzenekara. 22:45: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ELLÁTÁS

Egy-két diákleány, vagy fiú családi otthonra talál központban uricsaládnál. Cim a kiadóban. 3828

Diák teljes ellátást kaphat uricsaládnál, fürdőszoba használattal. Cim a kiadóban. 3832

ALKALMAZÁST NYER

Szakácsnő, középkorú, megbízható azonnalra felvétetik. Maior Teodorescu, P. Arenei 1. Jelentkezni délután 4-5-ig. 3846

Mindenes szobaleány elsajára felvétetik. Dr. Németh, Strada Eminescu 17., földszint, balra. 3825

Kitűzötti felvétetik, lenci-nyomda. Bul. Carol 63. 3745

Bejáróné délután 2 óráig és gyermektelen házasternpár szeptember 1-re felvétetik. Cim a kiadóban. 3816

ALKALMAZÁST KERES

Zsidó nő (nem kóser) házvezetőnőnek, vagy gazdaságba felügyelőnőnek elhelyezkedne. Csak vidékre. Cim a kiadóban. 3833

Irodai teendőket, valamint pénztárkezelésben könyvelésben teljesen jártas irodakísasszony, aki kitűnő referenciákkal rendelkezik, megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket „Tökéletes munkaerő” jellegre a kiadóhivatalba kér.

LAKÁS

Uccai egyszobás lakást keresek a belvárosban, vagy a belváros közelében. Cimeket a kiadóba kérek. 3842

Modern kétszobás lakás mellékkeliségekkel nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 63. 3836

Kiadó modern lakások, uccai, háromszobás november elsejére és egyszobás, udvari azonnalra. Str. Russu Sirianu 3.

Uri villa

5 szobás magánház, bőséges teljes komforttal, garázzsal, park-udvarral, Str. Sincii 13 november 1-re kiadó. Bővebet: Bul. Carol 68, Földszint jobbra. 3817

VÉTEL-ELADÁS

Kombinált rádió dinamikus gramofonnal, izléses szekrényben, 14 darab lemezzel együtt eladó. Megtekinthető: Sándor Iván et Co. csillár- és rádióüzletben. Boulevard Regina Maria No. 18.

KÜLÖNFÉLÉK

Egy tépár sötétkék kesztyűt találtak a korzón. Érdeklődni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3844

Idősebb ruháigyhöz középkorú ápolónő keresek vidékre. Egy használt, jókarban levő betegelő-kocsit keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek. 3843

Gyászévem letelt, 5 éves kislánknak szerető anyát keresek kinek gondtalan megélhetést biztosítok. Van házam, földem, nyugdíjkepes, hadmentes állami alkalmazásom. Felvilágosítást nyújt Bizony Ferenc információs iroda, Timisoara, Vácárescu 11. 3795

HATSCHKEK

Ingtalanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott)
TELEFON: 26-95.

Házak két különálló lakással

1.300 ezer: körüti, új, emeletes sarokvilla, négyszobás, hallos, összkomfortos, modern lakások park, beépíthető telek. — 800 ezer: Catedralei-ter mellett emeletes, modern, 4 és 2 szobás lakások, kert. — 700 ezer: főpostánál 2x3 szobás, fürdőszobás, balkon, kedv. fiz. felt. — 600 ezer: liceumnál emeletes új villa, 2 szobás, hallos lakások, terraszok, kert. — 580 ezer: rendőrségnél, részben új, 2x3 szobás, elő. fürdőszobás, esslg. rollók, kert. — 550 ezer: városházához közel 4 és 2 szobás, fürdőszobákkal, pince. — 500 ezer: Gloria-pályánál fúton, magasídsztes, háromszobás, parkettás, elő. fürdő, cselédszoba külön kis lakás. — 420 ezer: ref. templomnál 4 szobás, parkettás, fürdőszobás, külön kislakás. — 400 ezer: Stroescu-uccánál magasídsztes, négyszobás fürdőszobás, kislakás. — 380 ezer: ugyanott villaszertű, 3 és 2 szobás, fürdőszobával, 200 öl kert, kedv. fiz. felt. — 350 ezer: katli. gimnáziumnál háromszobás, elő. fürdőszobával külön kislakás, 200 öl kert. — 320 ezer: II. ker.-ben új, magasídsztes, 2x2 sz., fürdőszobákkal, esslg. rollók. — 305 ezer: III. ker.-ben, fúton, új, magasídsztes 2x2 szobás, telj. lakás, nagy kert, 150. ezer átvehető hitel. — 300 ezer: lancu-terhez közel 2x3 sz., alapincézett ház, kert. — 270 ezer: Iparos Kulturházhöz közel, részben új 3 és 2 szobás lakások, közművek, kedv. fiz. felt. — 260 ezer: pernyáival 2x3 szobás, nagy gyümölcsös. — 240 ezer: külvárosi magasídsztes hatszobás, külön 2 szoba, telj. lakás, nagy jöv. — 230 ezer: Horia-uccánál 2x2 szobás, telj. lakás, közművek, telekárban. — 200 ezer: belvárosi 2x2 szobás, közművekkel — 140 ezer: Pernyáiban kétszobás, előszobás, pincével ellátott ház, mellékkeliségekkel. — 120 ezer: seminariumnál alapincézett kétlakásos, nagy kert, kedv. fiz. felt. — Kölcsonok betáblázásra.

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST

Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „Hungariotel”.

Legújabb jelentéseink:

XII. Pius pápa drámai béke-szózata a világ vezetőihez és a nagy emberi család lelkiismeretéhez

„A békében nem veszt el semmi, — de minden elveszhet a háboruban!” — „A Krisztus vérére könyörgöm hozzátok, mindenkihez, aki hisz az igazságban...”

Vatikánvárosból jelentik: XII. PIUS pápa csütörtökön este 7 órakor a Vatikán rádióállomásán keresztül a következő szótartot intézte a világ népelehez:

— Súlyos órákhoz érkezett el ismét a nagy emberi család; rettentő elhatározások órájához, amely nem hagyhatja közömbösen szívünket, szellemünket és tekintélyünket, amelyet Istentől kaptunk, hogy az igazság és a béke útjára vezessük a népeket.

— Együtt vagyunk mindazok e pillanatban, akikre felelősség nehezedik, hogy rajtuk keresztül meghallgassuk annak a Krisztusnak szavát, akít milliók és milliók követnek bizalommal és aki a föld minden lakója fölött a legmagasabb ur. Velelet vagyunk népek vezetői, politikusok és népvézerek, írók és szónokok, akiknek hirdetni kell a testvériség gondolatát és az erkölcs diadalmát és akikre a felelősség rásúlyosodik. Mi, akik minden ellentét és szenvedély fölött állunk, Isten nevében beszélünk hozzátok. Ma amikor ismét

telt felhívásunk és érdeklődésünk ellenére, véres nemzetközi összeütközések lehetősége előtt állunk, ma, amikor a lelkek pattanásig feszültek, attól kell tartanunk, hogy a háboru szörnyű gépezete megindul. Lelkem mélyéből intézek újlag felhívást hozzátok, kormányokhoz és népek vezetőihez: fékezétek a vádaskodásokat és fenyegetéseket és kíséreljétek meg az ellentéteket közös és loyális megegyezéssel megoldani. A józan ész, nem pedig a fegyver ereje törjön utat magának az igazsághoz. Azokat a hatalmakat, amelyek nem az igazságon alapszanak, nem áldja meg az Uristen és az a polgári, amely nem az erkölcsön alapszik, elárulja mindazokat, akik követik.

— A veszély közelít, de még van idő.

— A békében nem veszt el semmi, de elveszhet minden a háboruban. Értsétek meg újból, mit üzenek hozzátok, — embermilliók! Kezdejétek tárgyalásokat. Ha a jóakarát és egymás jogainak tiszteletben tartása jegyében tárgyaltok,

az igaz siker nem maradhat el. Vigyázzanak az erők, nehogy gyengékké váljanak az igazságtalanság útján és vigyázzanak a hatalmasok, nehogy hatalmukkal népiük pusztulását idézzék elő.

— Krisztus vérére könyörgöm hozzátok és könyörgök minden igazhívóhoz: mindenkihez, aki hisz az igazságban. Velünk könyörög az anyák szíve és velünk vannak az atyák is, akiknek el kell hagyniok családjaikat, az alázatosak, ártatlanok és fiatalok és velünk van az az öreg Európa, amely a keresztény hit és erkölcs útján jött létre. Krisztus alapvető tantása a testvériséget és békét kívánunk azok is, akik igazságot, kegyelmet és szabadságot áhítoznak.

— Abban a tudatban, hogy az emberi inarkodás semmit sem ár az Isten segedelmé nélkül kérem fordítsák tekintetüket a magasság felé és forduljanak fohászokkal az Urhoz, hogy az lecsillapítsa a haragot és békét költöztessen a lelkekbe. Ebben a reményben adom mindenkire atyai áldásomat!

Halifax lord:

— „Azt kívánjuk, hogy a pápa szavai és Roosevelt üzenete visszhangra találjanak az emberek szívében!”

Az angol külügyminiszter rádió-nyilatkozatának teljes szövege. — Mi a angol külpolitika két kívánsága?

Londonból jelentik: Halifax lord angol külügyminiszter csütörtökön este rádió-szótartot mondott, melynek bevezető részében kitért azokra az eseményekre, amelyek a müncheni egyezmény után Európában és főleg Danzig körül lejátszódtak. Utalt arra, hogy ezek az események készítették az angol kormányt a Lengyelországgal, valamint Oroszországgal való tárgyalások felvételére.

— Amikor Lengyelország és több más állam függetlenségét szavatoltuk — mondotta az angol külügyminiszter, — nemcsak ezen államok, hanem végső fokozaton az angol birodalom függetlenségét védjük és ezzel hűek maradtunk a hagyományos angol politikához.

Halifax beszéde további részében utalt azokra az okokra, amelyek az angol kormányt béke időben az általános védkötelezettség bevezetésére indították és amelyek miatt a polgári lakosság védelme érdekében megfelelő intézkedéseket fogantatosítottak. Utalt ezután a Lengyelországgal és Oroszországgal lefolytatott megbeszélésekre:

— Csodálkozva értesültünk a német—orsz egyezmény megkötéséről. Olvan két állam kötötte ezt az egyezményt, amely éveken át támadta egymást és Németország volt tudvalevőleg az, amely az antikomintern-paktumot felépítette. Hogy a német—orsz egyezmény miképpen fog kihatni a közeli hetek eseményeire még nem tudom. Azt viszont tudom, hogy ez az egyezmény semmiben sem érinti azokat a kötelezettségeket, amiket Anglia vállalt. Az angol kormány teljes nyíltsággal ismertette állásfoglalását és nem az angol kormány szokása az, hogy kötelezettségeit ne tartsa be.

— Gyakran emlegetik, hogy a világháborút el lehetett volna kerülni, ha előzetesen ismeretes lett volna Anglia állásfoglalása. Mi most megtettük a kellő lépéseket, hogy ne csak az egész világnak, de Hitlernek is tudomására adjuk Anglia magatartását, állásfoglalását, amelynek további vállalásához kétség sem fér. Nemrégiben ismerttettem az angol külpolitika célkitűzéseit és ezeket a következő két pontban foglaltam össze:

1. El vagyunk határozva arra, hogy az erőszaknak ellentálljunk.

2. Az a kívánságunk, hogy a békemű építését folytassuk. Ez az utóbbi azonban nem történhetik meg, ha a felmerülő kérdéseket erőszakkal akarják megoldani. Ha a német politika nem tesz kísérletet arra, hogy erőszakkal oldja meg a kérdéseket, akkor mi sem kívánhatunk jobbat, minthogy az angol—német együttműködés lévén keressük a felmerült kérdések megoldását. Ha Anglia és Németország között ki akarják küszöbölni a nézeteltéréseket, akkor ez csak abban az

esetben következhetik be, ha sikerül biztonságot teremteni Európában.

— Vannak emberek, akik azt mondják esetleg, hogy az európai nemzetek sorsa nem érdeklenünket és csak azokkal a kérdésekkel törődünk, amelyek

A lengyel—német határ részleges lezárása

Danzig. A lengyelek csütörtökön délelőtt a saiai szakaszon lezárták a lengyel—német határt. Egidetileg egyes szakaszokon Danzig és Lengyelország között megszakították a távbeszélőforgalmat. Az angol kolónja tagjai és az angol hajók elhagyták Danzigot.

Német cirkáló indult Danzigba

Danzigból jelentik: A „Königsberg” nevű német cirkáló pénteken, augusztus 25-én Danzigba érkezik. A német hadihajó három napig marad Danzigban, ahonnan augusztus 28-án, hétfőn indul vissza Németországba.

Aresések a világtőzsdén

Százszázalékkal drágult Londonban a visszszámítolási kamat

Newyorkból jelentik: A tőzsdén tegnap nagy izgalom uralkodott. Valamennyi részvény árfolyamértéke 2—4 pont veszteséget szenvedett a nagyarányú eladási alánlatok következtében. A gabonátőzsdén az árakban némi javulás állott be, a gyapottőzsdén áresés volt.

Londonban a leszámítolási kamatlábat 2 százalékról 4 százalékra emelték fel.

Létrejött a szerb—horvát megegyezés, lemond a Cvetkovics-kormány

Pénteken hozzák nyilvánosságra az egyezmény teljes szövegét

Belgrádból jelentik: Pál kormányzóherceg bordoi kastélyában kihallgatáson fogadta Macseket, a horvát néppárt elnökét. Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök csütörtökön reggel Zágrábról Bledbe utazott, ahol a Toplice-szállodában tárgyalásra ültek össze a szerb és horvát pártok vezetői és miután létrejött a teljes megegyezés délelőtt fél 11 órakor a miniszterelnök a Bledtől 40 kilométernyire levő Bordóba hajtattott, hogy Pál kormányzóherceghez. Délután hivatalos közleményt adott ki, amelyben közlik, hogy a tárgyalások eredményesen bevégeződtek. Hír szerint a Sava-bánságot a tengermenti bánsággal egyesítik és ezen területekhez Raguzát és környékét csatolják. Ugy tudják, hogy a kormány átalakítására holnap délelőtt kerül sor és állítólag négy horvát képviselő kap a kormány-

ban tárcát. A báni tiszter Subasics ügyvéd, Macsek sógora tölti majd be.

Macsek, a horvátok vezére ma kihallgatáson jelent meg a Bled közelében tartózkodó Pál jugoszláv régenshercegnél. Vele együtt több szerb politikus tartózkodik a fürdőhelyen, miután a tárgyalások tovább folynak a kormánnyal. Ugy tudják, hogy a Cvetkovics kormány csütörtökön éjszaka benyújtja lemondását és még az éjszaka folyamán megalakul az új kormány a horvátok bevonásával. Hírek szerint négy horvát politikus lesz tagja az új kormánynak. Suharics dr., Macsek sógora lesz a horvát bán a megegyezés értelmében. Egyébként már a holnapi nap folyamán közzéteszik a megegyezés teljes szövegét.